

CONCETTA LA MAZZA

Sinisen taivaan tuolla puolen

Elämäkerta

Concetta La Mazza syntyi Novara di Siciliassa vuonna 1936, Domenico La Mazzan ja Teresa Correntin vanhin tytär. Vuonna 1950, tuskallisen äidin tätinsä "luottamuksen" jälkeen, hän liittyi vanhempiensa luo Domodossolaan, jossa hän asuu edelleen yhdessä miehensä Giuseppeen kanssa. Hänellä on kolme lasta: Armando, Luciano ja Daniela. Äskettäin hänen mieleensä on hiipinyt ylivoimainen halu muistella lapsuuttaan Novarassa ja tässä on syntynyt tämä intiimi, henkilökohtainen päiväkirja, joka on täynnä anekdootteja ja viittauksia tuon aikakauden ympäristöön: kaupunkiin, maaseudulle, ihmisiin, tottumuksiin, alueen perinteitä toisen maailmansodan synkkinä vuosina.

Kirjoittamisen alkuvoima

Pikku Concetta on uskottu sedilleen ja pakotetaan vastahakoisesti asumaan Castrangiassa kotkassa kaukana kaupungista ja kumppaneistaan. Näin hän matkustaa henkilökohtaista Via Crucisaan yksinäisyydessä vaikeina sodan vuosina nälän, ajasta tietämättömyyden, taikauskon ja huonon kohtelun välillä. Sodan jälkeen väistämätön siirtolaisuus ja luonnollisesti vaikea alku pohjoisessa.

Kaikki tämä kerrotaan pienen tytön silmin, joka pohtii muistin kasvunsa vaihteita ja joka yllättävän raikkaalla ja hienovaraisella ironian säikeellä antaa meille takaisin ilon lukea - vihdoin - symbolista tarinaa perheyhteisöstämme. voi liikuttaa meitä syvästi ja se kuuluu meille jokaiselle.

Tässä Concetta La Mazzan lyhytromaanissa kirjoittaminen kumooa jokaisen säännön ja palaa alkuun, vapaana muodollisesta kaavamaisuudesta, salaperäisen sisäisen elinvoiman ohjaamana, siitä tulee raivoava joki, joka valtaa kaiken, se on sielun rankkasade.

Setäjen Antonian ja Michelen hahmot ovat mieleenpainuvia, samoin kuin Novaran kuva on yhtä antelias, ympäröivä ja suloinen kuin se on ankara ja kova.

Lopuksi vaikea siirtyminen murrosikään, kun korjaamaton tapahtuu, mutta pikku Concetta ei antaudu traagiselle kohtalolle rohkeutensa ja horjumattoman tulevaisuudentoivonsa ansiosta, kiitos silmiensä, jotka ovat pystyneet katsomaan... taivaan taakse sininen!

NINO BELVEDERE

"Koettelemus alkoi minulle. Oli luultavasti kuuma päivä, kesä 1938 alkoi, olin kaksivuotias ja tätini tuli hakemaan minua. Kangaskassiin hän laittoi puseron ja kaksi paria pikkuhousuja, tietämättä kaikesta, mitä lähdin kotoa. Olin niin pieni, etten voinut ymmärtää, että Via Crucisni alkaisi sinä päivänä.

Sinisen taivaan tuolla puolen

Luku yksi - Isänkoti

Tähän mennessä se on vanha asumaton raunio, hämähäkinseittien tukahduttama ja koiden purema, mutta kauan sitten Novarassa, Messinan vuoristossa sijaitsevassa majesteettisen linnoituksen alla, kujalla Engian alueella oli talo lähellä suihkulähde. Ulko-ovi avautui sisäportaikkoon, joka johti ensimmäiseen kerrokseen, jossa oli pieni huone, jossa oli puinen lankku: se oli makuuhuone. Menit yläkertaan ja siellä oli keittiö, jos sitä niin voisi sanoa. Yhdessä nurkassa oli kivilaatta, jolle tuli sytytetty, ja rautainen kolmijalka, jota käytettiin pastakattilan tukemiseen. Vastapäätä, pilkomustalla seinällä roikkumassa, puinen lapio, kaksi seulaa, yksi pieni ja yksi iso, leivänpaistouuni,

toisella puolella puolimätä arkku, pöytä, kaksi "furrizzia" ja joku hauras tuoli. Lopulta oli huone, jossa oli pieni parveke näkymällä kujalle ja jossa oli vain yksi sänky. Tuo reikä oli valtakunta, jossa hänen isoisänsä, leskeksi jäänyt isoisä, asui vuonna 1934. Portaiden alle oli tehty kivikannellinen käymälä. Koska viemäriä ei ole, jälkimmäisen on täytynyt lievittää leviävää hajua. Luonnollisesti talosta puuttui juokseva vesi ja sähkö, mukavuuksia, joita ei paronillakaan tuohon aikaan ollut. Vieressä oli puinen portti, joka johti palkkiin, jossa kanat istuivat puun päällä.

Tässä nurkassa, poissa tästä maailmasta, äitini, joka oli ompelija, asui yhdessä isoisäni kanssa, kaksi veljeä ja sisko, kaikki häntä vanhempia, olivat naimisissa ja asuivat myös Novarassa. Äitini oli blondi, laiha, vartaloltaan erittäin hauras, hänellä oli erittäin herkkiä piirteitä ja hänen kasvonsa, valkoiset kuin maito, oli havaittavissa kaksi suurta sinistä silmää, jotka olivat melkein aina peloissaan ja surullisia. Ehkä hänen äitinsä äkillinen kuolema hänen ollessaan kaksikymmentäneljä oli ollut syynä hänen fyysiseen ja moraaliseen heikkouteen.

Muutama vuosi isoäitini kuoleman jälkeen äitini tapasi yhden kummiäitinsä väliintulon ansiosta viehättävän prinssinsa. Isäni kuului aatelistoperheeseen Badiavecchiasta, joka piti tavernaa, jossa oli tupakkakauppa ja elintarvikkeita. Se oli ahkera työläisten perhe, ja isäni oli mies, joka tapauksessa erittäin komea, pitkä, tumma, itsevarma ja yritteliäs. Hän asui kylässä kaukana kaupungista: kävellen, hyvää tahtia, hän saapui puolesta tunnissa. Hänen isänsä kuljetti hiiltä. Äiti oli dynaaminen nainen, aamulla hän meni muulin kanssa Novaraan ostamaan kaupasta toimittamiaan tavaroita: tupakkaa, suolaa ja syötävää. Hän pukeutui aina tyylikkäästi iso musta huivi kaulassa, hän osti myös sanomalehden pitääkseen asiakkaiden ajan tasalla. Se oli kylän

ainoa kauppa, ja hyvinvointi talossa ei puuttunut, vaikka siellä oli kahdeksan suuta ruokkia.

Myöhään illalla hän auttoi näyttävästi tähän mennessä masentuneita asiakkaitaan - ja lompakkoaan - laimentamalla viiniä värillisellä soodalla. Koska lapset eivät aina peri vanhempiensa työtä, isäni oli oppinut suutarin ammatin. Muutaman kuukauden kestäneen kihlauksen jälkeen isäni ja äitini, kerran naimisissa, menivät tekemään rakkauspesää Engian kaupunginosassa sijaitsevaan taloon suihkulähteen viereen. Tasan yhdeksän kuukautta myöhemmin saavuin tähän maailmaan ja pyhän eteläisen tavan mukaan minut nimettiin isoäitini Concettan mukaan. Iästani huolimatta minulla oli tumma ja ryppyinen iho, itkin aina. Isoisä, koska meillä ei ollut kehtoa, pakotettiin heiluttelemaan minua koko päivän sylissä, yöllä nukuin isossa sängyssä isän ja äidin kanssa. Kaiken kaikkiaan olin erittäin ruma ja sietämätön. Muutamaa kuukautta myöhemmin isäni päätti lähteä töihin Sardiniaan, koska työmaa oli niukkaa maassa. Kun hän lähti toiselle saarelle, hän jätti äitinsä itkevän vauvan kanssa ja toisen olennon, joka potkii hänen kohtuunsa.

Kun olin kaksikymmentä kuukautta vanha, siskoni Rosa syntyi. Nimi tuli äidin isoäidiltä. Toisin kuin Concetta, Rosa - jälleen äitini mukaan - oli kaunis, valkoinen ja vaaleanpunainen iho, ruskeat hiukset, jotka kehystivät harmonisia kasvoja, joita koristavat kaksi kaunista sinistä silmää: kukka, kuten hänen nimensä! Niin paljon, että kun äitini meni suihkulähteelle hakemaan vettä Rosa sylissä, hänen ystävänsä kysyivät häneltä, kuinka on mahdollista synnyttää kaksi täysin erilaista tytärtä. - Chista cà, Rusina, sì ch'ievi billicchia, ma l'otra... - Tämä, Rosina, kyllä hän on kaunis, mutta toinen... ystävät sanoivat irvistellen. Samaan aikaan tässä tilanteessa olin edelleen levoton, ikään

kuin olisin aistunut koettelemukseni, jonka, luojan kiitos, kestin, vaikka en alistuneena.

Kerrokseni loput tarinasta, minun on ensin esiteltävä sinulle tätini Antonia, lyhyesti sanottuna zì 'Ntuoia. Hän oli äitini vanhempi sisar, ja heidän välillään oli seitsemäntoista vuoden ero. Hän oli lyhyt, pullea nainen, jonka silmille putosivat likaiset hiukset. Hänen laiminlyöneet kasvonsa näyttivät vanhemmalta kuin hän todellisuudessa oli, ja hänen tyhjässä katseessaan oli vain niin paljon nöyryytystä. Parikymppisenä, avioliitto-iässä, hän meni naimisiin Sempionen tunnelista juuri töistä palanneen esiserkkunsa kanssa, joka jäi leskeksi ja sai kolmivuotiaan pojan. Tämä mies, setäni Michele, zì Micheri, oli lyhyt mies ja näytti plebeijiltä kuningas Vittorio Emanuele III:sta. Hän asui omistuksessaan olevassa talossa kaupungin kadulla, joka oli hyvin tyypillinen lähes kaksi metriä leveille portaille.. Se oli kaunis talo. Pohjakerroksessa oli puusepän myymälä, jossa oli iso keskitiski ruuvipuristimella, kaksi seinäkaappia, joissa hän säilytti rasppeja, talttoja, naarmuja, uria ja kairauksia, sorvi hänen rakentamiensa pöytien jalkojen pyöristämiseen, a tasojen teroitus ja terät, puuhella ja kattila liiman nesteyttämiseen, lautoja kasattu kaikkialle, muutama saha kiinnitettynä seinään, joitain onnenkoruja, kuten hevosenkengät, vuohen sarvet ja kilpikonnän nahat, lyhyesti sanottuna yksi niistä paikoista, jotka nyt ne kuuluvat vain muistojen maailmaan.

Puiset portaat johtivat ensimmäiseen kerrokseen, jossa oli kaksi tilavaa huonetta, joissa oli keraamiset laatat, tuolloin luksusta, setäni tekemä senkki, sohva, pöytä ja muutama rafialla kudottu tuoli, eräänlainen kasvisköysi. Kadulle avatulta parvekkeelta elokuun puolivälissä, kun taivaaseenastumisen kulkue nousi kohti luostaria, oli mahdollista koskettaa kädellä Madonnan kruunattua päätä. Toisaalta toisesta kerroksesta näkyi Rocca Salvatesta ja

vastapäätä, talojen välisen halkeaman läpi, voit ihaila upeaa vuoristomaisemaa, joka vähitellen ulottui sinisen taivaan taakse, kunnes saavuit merelle, jossa Varsinkin viileinä kevätpäivinä, kun ei ollut sumua, voit nähdä Vulcanon horisontin reunalla ja sitten Liparin, Strombolin ja kaikki muut saaret: luonnollinen speaktaakkeli, kimalteleva monivärinen postikortti.

Toinen portaikko nousi ensimmäiseen kerrokseen, jossa olivat keittiö ja makuuhuone, joista ensimmäinen oli erittäin tilava ja varustettu puulämmitteisellä leivänpaahtimella ja valurautaisella hiiliuunilla ruoanlaittoa varten. Se oli epäilemättä kaunis talo, lukuun ottamatta keittiön hankaluuksia, joissa ei ollut pesuallasta ja viemäriä tärkeimpien kotitöiden tekemiseen. Siihen aikaan jotkin mukavuudet olivat vielä käsittämättömiä. Itse asiassa vesi otettiin julkisesta suihkulähteestä sinkkilitrassa ja kuljetettiin sitten toiseen kerrokseen, jossa se kaadettiin suureen terrakotta-altaaseen astioiden pesua varten. Koska pesualtaasta ei ollut viemäriä, altaan vesi tuotiin takaisin pohjakerrokseen ja huuhdeltiin alas wc:stä. Naiselle se oli erittäin väsyttävää työtä. Orjallinen ja nöyryyttävä tila, kaiken ihmisen kestävyysrajoilla, saavutti huippunsa illallisaikaan, kun Antonia-täti joutui kunnioituksesta miestänsä kohtaan syömään samalta lautaselta, jossa tämä oli syönyt ennenkin, ja ehkä kummipoika toisti sama asia, mutta minulla ei ole varmaa muistikuvaa tästä.

Michele-setä oli synkkä ja äreä mies yhtä paljon työläinen kuin hölmö, sydämen sijaan hänellä oli hiekkakivivasara. Hänen silmissään en ole koskaan nähnyt pilkahdusta hellyyttä tai myötätuntoa muita kohtaan. Hän erotti tätinsä kotiin huolehtimaan poikastaan, hänen täytyi valmistaa ruokaa, olla hänen palvelijansa ja aina sanoa kyllä, kyllä, kyllä. Hän ei voinut edes katsoa ulos parvekkeelle, muuten tulee ongelmia, vaikka melkein joka ilta töiden jälkeen hän meni ystäviensä kanssa

tavernaan juomaan.

Hän tuli kotiin huipuneena, hien läpimärkänä ja haisevalla hengityksellä, jota oli mahdotonta olla lähellä. Sen sijaan tätini odotti häntä öljyvalon ääressä myöhään iltaan edes syömättä. Kun pikkukuningas palasi - hänellä ei useinkaan ollut voimaa kiivetä portaita - uupuneena, hän hylkäsi itsensä pölyiselle työpenkille ja viipyi siellä koko yön raittiinakseen. Kaikesta huolimatta Antonia-täti peitti hänet takilla ja istui rakkaudella hänen vieressään vartioimassa häntä aamuun asti. Näin vuodet kuluivat, ja vastineeksi sellaisesta antaumuksesta hän ei voinut mennä edes sukulaistensa luo välttääkseen kohtauksia. Hän, mustasukkainen, pikkumainen ja ylimielinen, meni ostamaan hänelle parsintalankaa, kammat, hiusleikkeitä ja muuta estääkseen häntä poistumasta kotoa. Kun heidät kutsuttiin hääseremoniaan, Michele-setä palasi kotiin vasta viime hetkellä, eikä Antonia-täti voinut mennä yksin, ennen kuin sukulaiset onnistuivat jäljittämään hänen miehensä. Ajoittain he onnistuivat vakuuttamaan hänet, toisinaan hän saapui ajoissa, mutta sitten, keskellä juhlia, hän katosi ja Antonia-täti pettyneenä ja tyytymättömänä palasi kotiin kaikki mogia mogia. Ajan myötä hän keräsi katkeruutta ja surua, koska hän ei voinut purkaa sitä kenellekään, koska hän oli eristyksissä, hän joutui kauhistuttavien pään- ja hammassärkyjen uhriksi, jotka kiduttivat häntä kokonaisia viikkoja.

Eräänä päivänä naapuri, niin hyvä ja hurskas, soitti zio Michelelle ja moitti häntä kaikesta pahoinpitelystä, jonka hän sai vaimonsa kärsimään: - Sinun pitäisi hävetä - hän huusi hänelle - saat sellaisen naisen kärsimään... Antonian täytyy saada vähän ilmaa, sinun ei tarvitse erottaa häntä kotona, hänen pitäisi mennä ulos, mennä messuun, mennä sukulaisten luo, kuten kaikki kristityt tekevät. Ennen kaikkea hänen tarvitsee kävellä, vain sillä

tavalla päänsärky poistuu...- naapuri piti pienen tauon, sitten jatkoi: - alle tunnin päässä täältä, kävellen muulirataa, meillä on tontti ja pieni talo erittäin vaatimaton, jossa keittiö katon alla ja toinen hieman kostea huone, jota voidaan käyttää makuuhuoneena kesällä. Tässä maassa on hasselpähkinöitä, viikunoita, mandariinia, mispeliä, viinirypäleitä, zizzolea, omenoita, päärynöitä, oliiveja, lyhyesti sanottuna kaikkea hyvää.

Kuten tiedät, minun on veljeni kuoleman jälkeen huolehdittava tädistäni, enkä voi enää huolehtia maaseudusta, joten ajattelin myydä sen. Mikset osta sitä? Joten vaimosi voisi hengittää raitista ilmaa... Michele-setä epäröi aluksi, mutta meni sitten käymään hänen luonaan ja jopa vakuutti itsensä ostavansa sen. Lyhyessä ajassa sopimus solmittiin ja omaisuus tuli hänen omakseen. Niinpä Vittorio Emanuele III:n jäljittelijä, yhä ovelampi ja petollisempi, kosi Antonia-tätiä: - Opit poimimaan viikunoita ja kuivaamaan ne. Kun sinun on pestävä vaatteet, menet alas jokeen ja hankit juomiseen ja ruoanlaittoon tarvitsemasi veden kaivamalla hiekkaan reikä sen puhdistamiseksi. Voisimme jäädä eläkkeelle asumaan maaseudulla: Tulen töihin puuseppä perheille, jotka asuvat läheisissä kylissä San Basiliossa, Vallancazzassa, Badiivecchiassa ja Piano Vignassa. Talvella on epämukavaa, kun joki paisuu vedestä, mutta ylitän tämän esteen. Toisaalta voit nauttia maaseudusta. Katse alaspäin Antonia-täti teki jälleen, kuten käskettiin: - Cuomu tu voi, eu fazzu - Kuten tahdot, teen sen, köyhä vastasi kuuliaisesti.

Luku 2 - Pois tästä maailmasta

Varhain keväällä 1936 köyhä nainen ja setä Micheri muuttivat Castrangiaan, maaseudulle, lähelle puron uomaa. Badiavecchian, San Basilion ja Vallancazzan kylissä levisi tieto, että hän oli joka tapauksessa käytettävissä ja ihmiset kutsuivat hänet työhön. Noihin aikoihin oli tapana, vaikka se saattaakin nykyään tuntua oudolta, että kun he tarvitsivat pöytää, ikkunaa, ovea tai vaatekaappia, he kutsuivat puusepän ja majoittivat hänet kotiinsa: improvisoivat työpöydän ja tarjosivat tarvittava puu. Michele-setä toi työkalut ja pysyi paikalla, kunnes työ oli valmis.

He kutsuivat hänet kaatamaan puun ja jättivät sen kuivumaan pariaksi vuodeksi. Sen jälkeen puun runko kiinnitettiin seinälle. Puuseppä piti sahaa ylhäältä ja apulainen alhaalta: "Serra serra mastro dascio che dumè fagimmo a cascia" (Saha, oi suuri mestari, että huomenna teemme arkun).

Puun runko kiinnitettiin seinään. Valtavalla sahalla he hankkivat pöydät ja rakensivat niistä ikkunat, sängyt, vaatekaapit. Tehdäkseen tätä työtä hän nousi kello 4 ja lähti matkaan reppunsa ja rautojensa kanssa. Kun hän saapui kotiinsa, asiakkaat tarjosivat hänelle tuoretta maitoa, sipulia ja leipää. Keskipäivällä lautanen pastaa ja pala juustoa. Hämärässä hän

lopetti työt ja hänelle annettiin kotitekoista leipää ensimmäisenä käsirahana ennen laskun maksamista sunnuntaina Novarassa.

Kului muutama vuosi, ja hänen poikansa Turillu oli kasvanut aikuiseksi ja ymmärsi omakohtaisesti, ettei hän aikonut missään maailmassa viettää loppuelämänsä eristyksissä maaseudulla. Hän oli oppinut isänsä ammatin, mutta halusi erikoistua puuseppäksi. Hän onnistui vakuuttamaan isänsä lähettämään hänet kaupunkiin, jossa oli mahdollisuus oppia tuo taide. Hän muutti Cataniaan, ja kahden vuoden oppisopimuskoulutuksen jälkeen hänestä tuli erittäin hyvä, hän tunsikin olevansa valmis tekemään tätä työtä, ja koska hän oli nyt 19-vuotias, hän ajatteli, että hänen oli tullut aika perustaa oma perhe. Hän oli tuntenut paimenen tyttären vuosia ja päätti mennä naimisiin, mutta se oli vastoin Zi Micherin tahtoa, koska hän olisi halunnut poikansa naimisiin kastinsa naisen kanssa. Siihen aikaan uskomatonta, mutta se oli näin: käsityöläisen naiminen paimenen tyttären kanssa oli suuri häpeäsy. Isän ja pojan välillä syntyi yhtäkkiä suuri konflikti, joka sai Turillun irtautumaan lopullisesti isästään ja äitipuolistaan. Uuden perheensä kanssa hän lähti maasta ja muutti Comoon, missä hän ansaitsi työllään paljon omaisuutta.

Sedillä ei ollut lapsia, joten Turillun lähtiessä he jäivät lopullisesti yksin. Eniten tästä eristäytymisestä kärsi Antonia-täti, joka puhui koko päivän lintuille, kärpäsille ja hyttysille, jotka sumisevat hänen ympärillään. Tuossa luolassa maaseudulla hänellä ei ollut mahdollisuutta puhua kenenkään kanssa. Vain tärkeiden juhlapäivien, kuten joulun, pääsiäisen tai Madonna Assuntan juhlan yhteydessä elokuun puolivälissä, hänellä oli mahdollisuus mennä kylään käymään äitini luona. Yhdellä näistä vierailuista, valitettuaan pitkään tilastaan, hän kosi siskoaan: - Rakas Teresa, huomasin, että kahden pienen tytön kanssa sinulla on liikaa vaivaa, usko Concetta minulle, niin sinulla on vapaampi

omistautua pienelle. Vien hänet maaseudulle, jossa ilma on mukavampi ja tekee hänelle hyvää - Äitini oli aluksi epävarma, mutta sitten, kuten aina, hänen helposti ehdollistuneen luonteensa vuoksi hän suostui sisarensa painostavan vaatimuksen takana.

Koettelemus alkoi minulle. Oli luultavasti kuuma päivä, kesä 1938 oli alkamassa, olin kaksivuotias ja tätini tuli hakemaan minua. Kangaskassiin hän laittoi puseron, kaksi paria pikkuhousuja eikä tiennyt kaikesta, mitä lähdin kotoa. Olin niin pieni, etten voinut ymmärtää, että Via Crucisni alkaisi sinä päivänä. Kävelimme muulipolkua pitkin, kunnes puolen tunnin tai ehkä pidemmänkin jälkeen saavuimme tähän yksinäiseen paikkaan, jolla oli ei kovin lohduttava nimi Castrangia (Cassandra!) ikään kuin onnettomuuden julistamiseksi, lyhyesti sanottuna nimi oli jo kokonainen ohjelma, jopa jos en tajunnut sitä silloin. Aviomies toivotti minut aluksi tervetulleeksi, täti osti minulle joskus makeisia voittaakseen sympatiani ja kun hän seurasi minua Novaraan käymään äitini luona, hän vaati aina, että minun ei tarvinnut mennä kotiin, mutta oli parempi kasvaa hänen kanssaan, joka oli yksin ja että hänestä tulisi äitini. En voinut tehdä muuta kuin totella.

Sillä välin isäni palasi Sardiniasta, viipyi vain viikon, jotta äitini tuli raskaaksi, ja lähti taas. Elimme vuonna 1939 ja seuraavana vuonna syntyi Antonietta. Muistan vieläkin hämärästi, että tätini Antonia vei minut Novaraan tapaamaan äitiäni ja näin siskoni ensimmäistä kertaa. Halusin jäädä kotiin halailemaan pientä Antoniettaa, mutta tätini, joka hallitsee elämäni yhä enemmän, jäykkä kuin sotilas, sanoi minulle: - Turnemmu a casa, ti fazzu eu 'na bella causitta - (Mennään kotiin, Minä hoidan sinusta kauniin nuken).

Saavuttuamme taloon hän laittoi syliini rätsun "causitta", jolla oli

maalatut punaiset, pelottavat silmät. Minä pelästyin. Se oli ajanjakso, jolloin itkin aina, koska halusin palata Novaraan isoisäni ja äitini luo, mutta Zi Antoniaa ei voitu vakuuttaa: hänen sydämensä oli kivettynyt ja kuuro jokaiselle valitukselleni. Ensimmäiset kolme vuotta vietimme paljon aikaa Castrangian maalaistalossa, jossa ei ollut elävää sielua, vain harvoin näimme lomailijoita hajallaan olevissa taloissa.

Sunnuntaisin kävimme kylässä ja kävin äitini, pikkusiskoni ja äidinpuoleisen isoisäni luona. Isoisä oli mukava mies, jolla oli viikset. Hän kantoi mukanaan nuuskalaatikkoa, jota hän nuuski aika ajoin. Talvella hän vei minut viittansa alle ja vei minut aukiolle ostamaan makeisia ja maistamaan viiniä "Sciancaditta"-tavernassa sairaalan yläpuolella. Illalla palasimme Castrangiaan.

Joinakin iltoina setäni meni harjoittelemaan bändin kanssa, jossa hän soitti pasuunaa, sitten pysähtyi juomaan majataloon ja palasi reippaasti maaseudulle. 500 metrin päässä Castrangiasta hän alkoi kutsua "Concettina, 'ntoia...". Kotona tati oli sillä välin valmistellut keramiikkapatjan lämmittämään vettä jalustalla. Ruoanlaiton puolivälissä hänelle kaadettiin kauhallinen kiehuvaa vettä, ehkä viinin hävittämiseksi. Tätini valmisti rautapannulla sipulia tomaattien kanssa maustamaan pastaa. Sipuli oli alikepsä ja sai minut oksentamaan. "Syö, muuten otan vyön ja annan sinulle ruumiit...".

Noihin aikoihin venetsialaista alkuperää oleva nainen oli San Basilion kätilö. Kun joki oli täynnä talvella, Michele-setä kantoi sitä olkapäällään (ciancalea) ostaakseen Novaran apteekista. Hän pysähtyi kotiin ja sanoi "Antonia, anna hänelle huivi, koska on kylmä". Köyhä tati, en tiedä ymmärsikö hän olevansa Michelen rakastaja.

Olin nyt viisivuotias, eristettynä maaseudulla, puhumatta kenellekään minusta oli tullut kuin villieläin. Häpein kaikkia. Kun menimme Novaraan, piilouduin, koska pelkäsin ihmisiä. Naapurit ymmärsivät tämän muodonmuutoksen ja neuvoivat setäni lähettämään minut päiväkotiin. Onneksi sedät olivat vakuuttuneita. Joten eräänä aamuna tätini lähetti setäni Michelen ostamaan minulle keksin ja laittamaan sen valkoiseen olkikoriin, jonka isoäitini oli minulle antanut. Keksin kanssa hän laittoi tuoreen kananmunan. Hän seurasi minua kylän luostarin lähellä sijaitsevaan päiväkotiin. Kun nunna avasi oven toivottaakseen minut tervetulleeksi, aloin huutaa. Pelon valtaamana heitin korin lattialle, muna särkyi ja meni likaamaan lattiaa kaikkialle. Tätini rankaisi minua piiskaamalla minua voimakkaasti ja vei minut kotiin. Joten ensimmäisestä päiväkotipäivästä tuli myös viimeinen.

Neljävuotiaasta asti setäni sanoi: "Concettina, mene Novaraan hakemaan minulle rauhoittavia lääkkeitä päänsärkyyni." Juoksin muulipolkua pitkin kuin fretti, kuljin Grecon kaupunginosan läpi, pysähdyin joskus suihkulähteelle sammuttamaan janoani ja saavuin "du Surcittu" -apteekkiin. Hän, farmaseutti, sanoi hämmästyneenä ystävilleen, että pian menen ja palaan Novaraan kuin salama. Viiden vuoden ikäisenä he veivät minut Barcelonaan kaukaisten sukulaisten luo. Siellä näin ja kuuntelin yllätykseni ensimmäistä kertaa... radion! Kävimme myös kaupassa ostamassa palan herneenväristä kangasta. Myyntiassistentti ehdotti: - Osta myös hattu ja valkoinen huivi -. Lopulta he vakuuttuivat ja myyjätyttö antoi meille kaksi ilmaista jäännöstä kiiltävää sinistä ja vaaleansinistä satiinia. Seuraavana päivänä veimme kankaat äidilleni, joka teki vaatteet muutamassa päivässä. Sunnuntaina tunsin itseni Novaran markiisien ja paronien tyttäreksi.

Talvella 1941, keskellä sotaa, isäni, päätettyään työnsä Sardiniasa, päätti ystävänsä kanssa etsiä onneaan pohjoisesta kaupungista ja elää siirtymällä vanhaan suutarin työpaikkaansa. Ilmassa oli tunne, että äitini halusi liittyä isääni ja tämä häiritsi minua niin, että yhtenä päivänä liukasin hänen sängyn alle, riisuin vaatteita ja katselin tulevien nännien kahta riisinjyvää rupien kanssa, koska tätini ei koskaan pestä minua. Otin ne väkivaltaisesti pois. Muistan nähneeni verta, koska olin vahingoittanut itseäni. Puin päälleni yötä päivää tarvittavan kangaspaidan, sitten mekon, eikä kukaan huomannut.

Ennen lähtöä äiti yritti jättää isoisän talon järjestykseen, ja köyhä jäi yksin. Hän ajatteli laittaa sähkövalon, noina aikoina herrojen etuoikeus. Aiemmin "u lusu" käytettiin öljylle. Michele-setä oli järkyttynyt: muutamaa päivää myöhemmin hän soitti vuorotellen sähköasentajalle ja käski hänenkin asentaa valon taloonsa, joten kylään menessäni minäkin nautin pienestä valosta jyrkillä puuportailla. Kun minun piti mennä wc:hen (latreaan), periaatteessa yksinkertaiseen reikään, joka oli pohjakerroksessa hänen laboratorionsa takana, viereen pinottiin aina arkkuja, jotka setäni rakensi valmiiksi pyydettäessä.

Aamulla 1. maaliskuuta 1942, pukeutuneena siniseen satiiniin vaaleansinisin hihoin, seurasin yhdessä enoni ja isoisäni Toren kanssa äitini ja pikkusiskoni Piazza di San Sebastianolle postitse, eli kyllä, bussilla, joka veisi heidät Vigliatoren rautatieasemalle. Hänen 4-vuotias sisarensa Rosa ei halunnut mennä ylös ja vakuuttaakseen setänsä sanoi: - jos et nouse, sinusta tulee ietto du pidti - (Annan sinulle kaksi pierua).

Minä, vanhin, tätini vaikutuksesta en lähtenyt ja jäin Novaraan. En voinut lopettaa itkemistä. Etsin lohtua isoisäni sylistä. Hänkin jätettiin yksin ja minä jäin hänen luokseen sen päivän ajan pitämään hänelle seuraa. Noin kahdenkymmenen päivän kuluttua

saapui ensimmäinen kirje äidiltä, joka kertoi matkan onnistumisesta. Isä oli antanut hänen löytää kodikkaan asunnon, jossa oli vesi ja kaasuliesi, uutuus hänelle. Jatkaen tarinaa, päivää saapumisen jälkeen hän oli kutsunut taloon kampaajan leikkaamaan hänelle muodikkaan hiuksen. Kylässä melkein kaikki naiset pitivät hiuksiaan tuppilla. Lyhyesti sanottuna äitini oli onnellinen ja tyytyväinen ensimmäistä kertaa elämässään. Tarinan lopussa hän suositteli minua tädilleni. Hän ei todellakaan kuvitellut kärsimystäni Castrangiassa.

Päivää lähdön jälkeen Antonia-täti vei minut takaisin maaseudulle ja käski miehensä ostamaan minulle ensimmäisen luokan kirjan, jotta voisin opettaa minulle kirjoittamisen ja voidakseni käydä toisella luokalla lokakuun ensimmäisen sijasta. Minä köyhä: En voinut enää pelata, mutta minun piti käyttää aikani sauvojen ja numeroiden kirjoittamiseen. Castrangiasta opettaja kulki silloin tällöin ohi matkalla takaisin San Basiliosta, jossa hän opetti. Hänen nimensä oli Maria, hän oli tätinsä tunteman kapteenin tytär. Hän tarjosi hänelle lasin vettä. Sillä välin näytin hänelle vihkoa ja hän hyväili minua. Hän otti punaisen kynän laukustaan ja kirjoitti "brava". Mikä ilo, mikä onni nähdä minua ylistetyn, jotain poikkeuksellista minulle. Minusta tuli päivä päivältä enemmän melankolinen, rukoilin heitä ottamaan minut isän puoleisten setäni ja isovanhempieni luo, mutta tätini sanoi, että se ei ollut välttämätöntä.

Hän pelkäsi, että kerron heille, kuinka minua kohdeltiin ja ruokittiin. Ruoka ei todellakaan riittänyt pienelle tytölle, jonka piti kasvaa ja kehittyä: aamulla minulle annettiin pala kovaa leipää ja juustoa, keskipäivällä salaatti tomaateista ja kahdesta oliivista. Illalla, kun hänen miehensä oli paikalla, Antonia-täti keitti pastaa improvisoidulla raa'asta sipulista tehdyllä kastikkeella. Ja jos en syönyt sitä, uskalsin saada pahoinpitelyn. Muutamana iltana hän

keitti pastaa ja papuja tai jonkinlaista pehmeää polentaa. Vain jouluna, uutena vuotena, karnevaalina ja pääsiäisenä he tappoivat kanan tai kanin. Tammikuussa teurastettiin sika, josta tehtiin mausteista salamia ja laardia, mutta ne piti syödä tiputtimella, muuten ne eivät riittäisi koko vuodeksi. Ajoittain setäni osti sunnuntaisin likaisia ryyppyjä, joita pelkkä ajattelukin saa minut inhoamaan, tai persiljan oksalle, stigliolelle, kierretty suolet, jotka sitten paistettiin. Ne olivat kaikki halpoja ruokia, koska heidän mukaansa ei pidä tuhlaa kuten isovanhemmat ja he toistelivat minulle: - Näetkö, heillä on aina pannut täynnä makkaraa ja liemikalaa, he syövät ja juovat. Sinun täytyy pysyä kaukana noista ihmisistä - he sanoivat -. Setäni pelkäsivät, että muut sukulaiset saisivat minut vaatimaan liittymistä äitini ja isäni seuraan mantereella. He työskentelivät niin kovasti saadakseen minut vihaamaan heitä, että joskus tapaaessani heitä panin käteni silmilleni, jotta en näkisi niitä.

Syyskuu oli tullut ja minun piti suorittaa pääsykokeet toiselle luokalle. Setäni veivät minut kylään, he neuvottelivat talonmiehen kanssa pitääkseen minua silmällä, toisella luokalla tulevan opettajan ja koelautakunnan opettajan kanssa. He kaikki toivat lahjoja munia varmistukseksi ylennykseni. En ollut koskaan ollut tekemisissä noiden ihmisten kanssa, luokkahuoneessa oli useita kaksipaikkaisia puupöytiä mustesäiliöillä. Kanssani oli muita tyttöjä, jotka suorittivat korjauskokeita. He saivat minut ratkaisemaan yhteen- ja vähennyslaskua taululla. Sekä mustesäiliöt että liitutaulu olivat minulle täysin uusia. Tärisein kuin lehti pelosta ja hämmennystä, en tiennyt kuinka ratkaista operaatiot, koska Antonia-täti oli opettanut minut vain kirjoittamaan numerot yhdestä kymmeneen. Sitten he pyysivät minua kirjoittamaan lauseen, pienen ajatuksen muistikirjaan, mutta en tiennyt mistä aloittaa. Kun ongelmat olivat ohi,

talonmies vei minut kotiin. Hänen tätinsä kysyi häneltä, kuinka koe meni, ja talonmies vastasi, että se ei mennyt kovin hyvin, mutta lopullinen tuomio jäi opettajille.

Yllättäen tulos oli positiivinen ja minut hyväksyttiin toiselle luokalle: olin valmis menemään kouluun, mutta esiliinaongelma ilmaantui. Michele-setä oli mennyt kauppaan edellisenä päivänä ja ostanut mustan kankaan jäännöksen. Antonia-täti teki minulle univormun päivässä. Salkun ostamiseen tarvittiin lisää rahaa. Sedilläni oli rahaa, mutta heillä oli pakkomielle säästämiseen, joten hän, kurja mies, sai sen käsistä ja teki minulle vanerista salkun, jossa oli ikkunaklipsi. He eivät ostaneet minulle edes kynää. Hänen setänsä teki sellaisen ohuesta puupalasta, jonka päähän oli kiinnitetty kärki. Kaksi vihkoa ja lyijykynä eivät voineet korvata niitä, ja ne piti ostaa väkisin. Lokakuun 1. päivänä 1942 tätini seurasi minua kouluun. Ensin hän oli mennyt podestään pyytämään syntymätodistusta, jota koulu vaati, koska olin poissa luokasta. Opettaja oli täynnä ystävällisyyttä ja toivotti minut myötätuntoisesti tervetulleeksi, mutta pelkäsin häntä ehkä siksi, että hänellä oli oikean käsivarren sijaan kumiproteesi lapsena isänsä pastatehtaassa sattuneen onnettomuuden vuoksi. Minulle määrättiin paikka ensimmäisissä penkeissä. Uudet kumppanini, jotka eivät olleet nähneet minua vuosi sitten, kiinnostivat läsnäolostani ja mutistivat toisilleen: - Ma cù ievi onko tämä syy sicca-sicca? - (Kuka tämä laiha laiha pieni tyttö on?). Olin hyvin peloissani ja häpeissäni, en voinut avata suutani enkä edes vastannut kysymyksiin, joita opettaja minulle rakkaudella kysyi.

Olin villi lapsi, enkä uskaltanut pyytää mennä ulos pissalle, ja kerran pissasin itseni. Joten kun pääsin kotiin, tätini hakkasi minua, koska hänen täytyi pestä mekkoni, joka joka tapauksessa ei kuivunut ajoissa seuraavana päivänä. Päivät kuluivat ja sama tapahtui joka kerta. Kun opettaja sai tietää asiasta keskellä

päivää, hän lähetti minut wc:hen, mutta joskus hän unohti sen ja tein sen uudelleen. Toverit jättivät minut huomiotta ja välttelivät minua kuin olisin vaivannut, eivätkä edes yrittäneet ystävystyä kanssani.

He tunsivat toisensa, koska tapasivat kylässä, kun taas minun piti kävellä melkein tunti päästäkseni taloon maalla, ja siksi minulla ei ollut tilaisuutta ystävystyä heidän kanssaan. Setät tulivat kylään vain sunnuntaisin tapaamaan ystäviä ja viettämään heidän kanssaan muutaman onnellisen tunnin viinipullon ääressä. Mutta suurimman osan ajasta tati jäi kotiin vastaanottamaan työmääräyksiä miehelleen. Kuusivuotiaana kävelin pitkää ylämäkeä muulipolkua. Puolivälissä pysähdyin poimiakseni lehtien ympäröimän orvokikimpun tarjottavaksi opettajalle.

Saavuin kouluun väsyneenä. Puolenpäivän jälkeen palasin maaseudulle kuurouttavan laulukasvien sirkutuksen ja paahtavan auringon seurassa tapaamatta koskaan elävää sielua.

Suljin itseni tuohon kuoppaan ja jäin yksin haaveilemaan itsestäni siinä ei kovin seesteisessä ilmapiirissä tätini kanssa, joka oli yhä tiukempi minua kohtaan. Setä meni töiden jälkeen melkein aina tavernaan ja tuli kotiin myöhään illalla aina humalassa. Joskus hän eksyi tavallista levottomemmin eikä tullut kotiin. Hänen tätinsä ja muutamat naapurit menivät etsimään häntä keskellä yötä puron varrella lyhtyjen valossa. Kun he löysivät hänet makaavan maahan, he suostuttelivat hänet menemään kotiin.

Samaan aikaan en voinut tehdä mitään hyvää koulussa. Ensimmäisen vuosineljänneksen lopussa opettaja jakoi raporttikortit, sitten kasvojen tunnuksella ja valitettavasti kaikilla aineilla riittämättömät: raporttikorttini oli luokan köyhin. Rohkaisen tatiäni kerroin hänelle, että muutkin raporttikortit olivat minun

kaltaisiani ja täti melkein otti syötin. Joten päivästä toiseen rohkaisin itseäni ja yritin luokassa ystävystyä joidenkin luokkatovereiden kanssa. Halusin lähestyä heitä, mutta he sulkivat minut pois keskusteluistaan, ehkä koska olin heidän silmissään köyhä maalaistyttö.

Kolmas luku - Pelit hiekalla

Yksinolovuosina Castrangiassa aika ei kulunut, koska ainoa asia, mitä voi tehdä, oli kuunnella lintujen sirkutusta koko päivän ja kesällä kuurouttavaa laulukasvien viserrystä, kun sirokko hiipi merestä siksakkia pitkin. virran ja sytytti laakson tuleen. Maaseudun eläimet olivat ystäviäni. Joten vietin aikaani haaveillen. Tein oman maailmani alkaen hahmoista, jotka ilmestyivät minulle taivaan taustalla tai puiden oksien seassa: villieläimet jotka puhuivat, ritarit, jotka asetin riviin Rocca Salvatestan reunalle ja sitten taianomaiseni. voimat, sain heidät kaatumaan, katselin heidän tuhoutuneena pelosta. Sitten muutin kallion lohikäärmeeksi, joka yhtäkkiä irtautui vuoresta ja lensi korkealle kylväi kauhua koko maaseudulle. Muutin pilvet, joista tuli lentäviä veneitä ja matkustin taivaalla ajatellut mennä kaukaisen meren taakse, missä äitini ja sisareni odottivat minua. Puron vedestä nousseet ja turvonneet rapuja muuttuivat jättimäisiksi eläimiksi, jotka virrassa eteneessään myös kitkeivät kasveja juuriltaan.

Joskus muistin tätini Antonian epämiellyttävät kasvot. Hän ei

rakastanut minua, hän ei rakastanut minua ja minä vihasin häntä: äitini oli uskonut minut siskolleen, mutta hän oli myös luvannut minulle, että hän jonain päivänä tulee hakemaan minut: siksi kiipesin usein puihin, selailin horisonttia toivoen näkevänsä hänen saapuvan valkoisen hevosen selässä isäni kanssa. Läheisissä San Basilion ja Vallancazzan kylissä miehet olivat kaikki menneet pois. Vain naiset, lapset ja jotkut vanhukset jäivät jäljelle. Ne olivat hiljaisia kyliä, joihin elämä tuskin kosketti. Aika oli pysähtynyt ja ihmiset uskoivat, että kaikki muuttuisi, että jonain päivänä, kun sota oli ohi, sivilisaatio tekisi voittoisan sisääntulonsa hajallaan olevien, kuolleiden, rikkinäisten talojen parveen. Olisin halunnut saada ystäviä, tietää, että en ollut yksin ja hylätty, että voisin olla suojeltu, tietää, että voisin turvautua tähän tai tuohon taloon. Minulla ei ollut edes oikeutta sanoa, että olin ilman perhettä, että vanhempani olivat kaukana meren toisella puolella, tuon loputtoman sinisen takana, että minun ja heidän välillään oli kuin korkea ja ylipääsemätön vuori. Sen sijaan minut pakotettiin asumaan tätini kanssa, joka pahoinpiteli minua. Kun ajattelin sitä ja näin hänen ilmestyvän, hän ärsytti minua sillä ankaralla, julmalla äänellä. Ääni, joka on tehty huutamaan, huutamaan, loukkaamaan ja ujostelemaan.

Jopa eläimet pelkäsivät hänen ääntään. Vain miehensä kanssa hän laski harjanteensa ja hänen äänenvoimakkuus muuttui täysin, muuttuen lampaan ulinaksi. Tätini ajatteli, että pieni tyttö ei voinut ymmärtää, mitä hänen ympärillään tapahtui. En vain ymmärtänyt kaikkea, enkä myöskään pysynyt hiljaa tai passiivisena. Se oli jatkuvaa taistelua. Loputon ja uuvuttava kamppailu. Aina silloin tällöin mietin tulevaisuutta: hän oli vanha ja avuton, minä nuori ja vahva, mutta kaikesta huolimatta en olisi kohdellut häntä huonosti, se ei kuulunut luonteeseeni.

Joskus lähestyin jokea, josta löysin ihmisiä, jotka menivät

pesemään vaatteita, tekemään lisciaa, eli he pesivät lakanat ja peitot, ensin liottamalla kaiken tuhkaan. Tai kun leikkausjakson jälkeen he tulivat pesemään lampaan villaa ja kuivasivat sen auringossa valkaisemaan sitä ja sitten täyttämään sänkyt. Menin keräämään hiutaleita, jotka jäivät rannan kivien väliin ja puin niillä räsynukkini. Kun en tiennyt mitä tehdä, aloin nostelemaan kiviä virran rannalla etsimään katkarapuja, taitavasti koukutin ne sormillani pääni yläpuolelle, jotta ne eivät puristaisi sormiani kynsillään.. Vein ne kotiin ja illalla, kun tätini sytytti tulen, paistoin ne ja söin ne: minulle se oli erityinen illallinen. Joskus rapujen sijaan, heti kun kivi nostettiin, pienet kauhuissaan sammakot hyppäsivät ylöspäin pystysuoralla hyppyllä, mikä sai minut hyppäämään pelosta. Luulin heidän olevan leikkikavereitani ja joskus jopa sääli, että jouduin jättämään heidät yksin pimeään koko yöksi. Kun minun piti mennä kotiin illalla, huusin ääneen Michele-setä hyödyntäen kaikua, joka syntyi laaksossa. Joskus kesällä, kun Scardinon perhe asui talossa ylempänä laaksossa, kävin heidän luonaan. Pelasin Mimman kanssa, joka oli veljistä nuorin.

Pippo rakensi nukeille tuoleja ja pöytiä. Kuinka mukavaa olikaan viettää muutama tunti yhdessä. Aamulla he soittivat minulle, kun he menivät joen toiselle puolelle hakemaan maitoa. Heillä oli ämpäri täytettävänä, "Concettina" oli tyytyväinen nähdessään hänet lypsettävänä. Lehmien emäntä Micca a Cappellea sääli ja tarjosi minulle puoli lasia. Tätini talossa näimme maitoa kahdesti vuodessa: kun hän teki keksejä ja pääsiäisenä kun hän valmisti kyyhkysiä värillisellä rengasmunalla. Kun maito kiehui, kuoritsin sen viimeiseen asti. Maalaistalon huoneessa oli sedän sänky, jos sitä voisi sängyksi kutsua, ja laudat oli asetettu kahdelle rautapuulle, jossa oli olkipatja, jousien jälkeen he jättivät Novaraan. Minun piti nukkua lavalla, jossa oli vain vanha

sotilaallinen peitto, rasvainen ja rispaantunut. Menin nukkumaan kangaspaidassa, jota käytin päivälläkin ilman pikkuhousuja. On mahdotonta kuvailla sitä kylmää, jota tunsin joka yö. Kun satoi, oli tarpeen järjestää astiat, jotka palvelivat keräämään katolta tunkeutunutta vettä. Jos minun piti pissata öisin, minun piti poistua kotoa ja tehdä se askelman lähellä. Jos en tajunnut sitä, koska näin unta ja tein sen olkipatjalla, otin aamulla myös kasan tynnyreitä. Antonia-täti meni myös nukkumaan samassa paidassa, jota hän käytti päivällä, kun taas Michele-setä kyyristyi, kuten hänen äitinsä oli tehnyt.

Nukkumisseremonia sujui tavanomaisen rituaalin mukaan: ensin menin nukkumaan, sitten oli tädin vuoro, sitten setä riisui housunsa ja raidalliset kangashousut. Hän käveli päiväsaikaan käyttämänsä melko löysällä paidalla sänkyä kohti ja sammutti seinää vasten olevalle pöydälle asetetun petrolilampun. Minä, joka oli ilkkurinen, teeskentelin etten katsonut ja kurkisin joka tapauksessa: kun hän kumartui sammuttaakseen liekin, jonka näin seinälle projisoituneena, kuin kiinalaisen varjon, hänen siluettinsa roikkuvalla din-donilla. - Voi kuinka siistiä! hän sanoi, koska kaikki viini, jonka hän oli juonut, teki hänet niin kuumaksi. Heidän sängyn vieressä oli kaksi kuuloketta, eli kaksi suurta ruokokoria, joissa säilytettiin kuivattuja viikunoita. He peittivät ne likaisilla, rasvaisilla rievuilla, ja näiden päällä olivat heidän setänsä puhtaat housut. Sänkyni lähellä olevassa arkussa he pitivät leipää ja huivia, jotka he kietoivat pääni ympärille, kun menin talvella kouluun, alusvaatteet ja tätini. Käytin niitä vain sunnuntaisin, kun menimme messuun Novarassa. Setä sanoi, että emme saa laittaa niitä maaseudulle, koska olisimme käyttäneet ne turhaan.

Tammikuussa he tappoivat sian. He tekivät makkaraa ja suolasivat laardin. Keitettyjä jalkoja pidettiin keramiikkaastiassa,

joka oli upotettu laardiin. Ne syötiin yleensä toukokuussa tuoreiden härkäpavujen kera, koska perinteisesti niitä ei voinut syödä aikaisemmin. Kerran, oli huhtikuu, pyysin tädiltäni, koska olin hyvin nälkäinen enkä tiennyt mitä syödä leivän kanssa. Tätini alkoi huutaa, että olen hullu. Eräänä päivänä palatessani koulusta muuliradalla tapasin Ofelian hänen sisarensa kanssa. He olivat menettäneet äitinsä ja palanneet isänsä kanssa Ranskasta.

He olivat paljon kalpeampia kuin minä, säälin heitä ja sanoin heille: tulkaa sisään missä asun, tällä hetkellä tätini on ulkona hakemassa vettä, uunissa on kattila, jossa on ruokaa, ota se, syötä itsesi, mutta älä sitten 'älkää sanoko kenellekään mitään. - He kiittivät minua ja nälän ajettamana seurasivat neuvoani epäröimättä. Toukokuussa, kun setäni olivat keittäneet härkäpavut, he menivät hakemaan sian jalkoja ja löysivät sen sijaan vain kattilan, jossa oli laardi: luonnollisesti luulivat, että se olen minä, he raivosivat minua vastaan monta päivää saadakseen minut maksamaan. Tuolloin tunsin itseni hyvin ylpeäksi, koska ensimmäistä kertaa minulla oli miellyttävä tunne, että olin voittanut suuren taistelun heidän ahneuttaan vastaan. Hygienian puutteen vuoksi kirput hallitsivat häiriintymättä koko talossa. Yöllä he pistivät niskaani ja tätini voiteli minut oliiviöljyllä joka ilta estääkseen kirppuja imemästä vertani. Aamulla niskani näytti maalatulta. Kuten tädilläni, minullakin oli täitä, enkä ollut tottunut pesemään päätäni. Toisaalta tätini teki kiharat hiuksiini ja voiteli ne vedellä ja sokerilla pitääkseen ne paikoillaan.

Sen sijaan luokkatoverini olivat aina puhtaita. Edes köyhin heistä ei ollut niin likainen kuin minä. Opettaja osallistui myös syrjäytymistyöhön heittämällä minut pois kaikista takarivissä olevista. Kehoni oli sanoinkuvaamattoman likainen. He pesevät minut joessa kerran vuodessa Ferragosto-juhlien, kaupungin

tärkeimmän juhlan, yhteydessä. Kerran, kun ajattelin äitiäni, olin noin seitsemänvuotias, putosin parrasuunin kuumaan tuhkaan. Poltin oikean käteni eikä tätini vienyt minua lääkäriin, mutta hän hoiti minua yrteillä joka päivä. Minulla oli kaksi kuplaa, jotka olivat samanlaisia kuin kaksi kyyhkynen munaa, huusin kivusta, mutta hän ei koskaan liikkunut. Näytin kuin hiiret olisivat sen syöneet.

Paranin ihmeen kautta parin kuukauden jälkeen ja pidän silti merkkiä. Kouluaikana, kun olin eräänä sunnuntaina parvekkeella, pieni tyttö, joka oli tulossa alas, kysyi minulta, haluaisinko mennä hänen kanssaan katekismustunnille Signorina Vincenzinan kanssa. En tiennyt mitä se oli, koska tätini vei minut messuun vain tärkeimpien juhlapäivien yhteydessä, en ymmärtänyt mitä kirkossa käyminen tarkoitti. Taloamme vastapäätä asui pappi, isä Buemi, mutta tapasin hänet hyvin harvoin ja katsoin häntä vastahakoisesti. Tätini toisti minulle jatkuvasti ad pahoinvointia: "Jos puhut hänelle, se pappi leikkaa kielesi." Pyysin kuitenkin luvan katekismustunneille ja sain yllättäen luvan. Tunsin heti oloni helpoksi tuossa ympäristössä. Nuori nainen antoi minulle kirjasen ja lehden. Tunsin valtavan ilon kuullessani Jeesuksesta. Eräänä päivänä hän kertoi minulle, että hän valmistaisi minut ensimmäiseen ehtoolliseen. Puhuin siitä kotona ja minulle kerrottiin, että olin vielä liian nuori. Vastasin valehteleen, että kaikki ryhmän tytöt tekisivät sen. Todellisuudessa ne oli jo vahvistettu, mutta nuori nainen ja minä sovimme ja sovimme päivämäärän San Nicolan papin kanssa: Corpus Christin päivä.

Valkoisen mekon ongelma ilmeni, mutta joku ilmoitti tädille, että nunnat vuokrasivat sen. Kauan odotettu päivä koitti: aamulla hän seurasi minut kirkon paastoon. Hän oletti, että siellä oli muita tyttöjä, koska hän ei ollut koskaan tehnyt aloitetta ottaakseen yhteyttä katekismusrouvaan. Tajuttuaan, että olin yksin, hän

loukkasi minua: - Valehtelija, töykeä -. Opettajani oli myös messuilla sinä aamuna muiden ihmisten kanssa. Jotkut läsnä olevat naiset rauhoittivat häntä. Pappi saapui ja otti minua kädestä ja vei minut sakristiin tunnustamaan. Hän puhui minulle kauniita sanoja, joita en ollut koskaan ennen kuullut. Tunsin lentäväni taivaaseen ja sanoin itselleni: - Ei ole totta, että papit leikkaavat kielensä, päinvastoin he osaavat ymmärtää pienen tytön kärsimyksen -. Jos olisin voinut, olisin halannut ja suudellut häntä ilosta.

Hän sai minut lausumaan viisi Terve Mariaa katumuksena ja palasin istuimelleni. Välittömästi tätini kysyi minulta, mitä olin kertonut papille, että olin siellä niin kauan, ja minä: - Nuori neiti opetti minulle, että tunnustus on salainen -. - Kyllä, mutta sinun täytyy kertoa minulle ensimmäisen kerran - vaati harpy. Ei onnistu. Siellä oli messu, ehtoollinen, ja lähtiessäni minut pakotettiin suutelemaan setäni kättä ja sanomaan: - Ole hyvä ja siunaa minua -. Aloitin isoisäni kanssa, aina sama lause, sitten kiertelin kaikki sukulaiset. Gaetana-täti antoi minulle kirjasen. Minulla oli nälkä, mutta kukaan ei tarjonnut minulle ruokaa. Yleensä seremonian jälkeen oli tapana mennä baariin hakemaan granitaa keksillä, mutta niitä vei säästömania: keskipäivällä söimme lautasen pastaa ja iltapäivällä menimme valokuvaajan luo, koska sukulaiset ehdottivat kuvan lähettämistä äidistä.

Olin lopettanut toisen luokan ja läpäissyt sen erittäin alhaisilla arvosanoilla. Sinä vuonna piti olla maalla koko kesän. Vastustin: - Ainakin sunnuntaisin minun täytyy mennä messuun katsomaan isoisäni, joka on yksin -. Hän oli erittäin hyvä mies, kärsi astmasta. Hänen tyttärensä laiminlyö häntä, osittain huolimattomuudesta, osittain siksi, että hän oli miehensä ehdolla, joka oli aina vihainen naapureilleen, sukulaisilleen ja appille.

Vein pyykit pestäväksi ja toin ne salaa tädille Micherillosta, muuten tulee ongelmia. Hän ei edes tuntenut rakkautta isäänsä kohtaan: eräänä päivänä hänen sisarpuolensa tuli Castrangiaan ilmoittamaan hänen kuolleen. "Jos et lähde, otan sinulle caucin curo (potkia persettäsi)", hän sanoi hänelle.

Kun kylässä oli juhlia, yhtyeen jäsenille tarjottiin "pezzo duro" -jäätelöä, jota kutsuttiin sen erityisen koostumuksen vuoksi. Michele-setä, ei koskaan ymmärretty, johtuiko hän siitä, ettei hän pitänyt siitä vai siitä, että hän joutui epätavalliseen anteliaisuuden eleeseen. Nähdessään minun ohittavan hän soitti minulle: "Concettina, tule hakemaan jäätelöä". Ja siksi käytin tilaisuutta

hyväkseni niinä harvoina tilaisuuksissa.

Jokin aika sitten tohtori Cosentino di Baceno muistutti minua yksityiskohdasta, joka oli kadonnut muistissani. Kun bändi soitti kaupungin kaduilla, lapset yrittivät liittyä paraatiin. Mutta heidän läsnäolonsa perustelemiseksi oli tarpeen "tuntea" komponentti. Todistaakseen sen hän piti kättä takkinsa taskussa. Tällä tavalla seurasin setäni Micheleä, kun taas Gianni Cosentino, alakoulun opettajan poika ja isätön, piti kätensä johtajan taskussa.

Keskellä sotaa Novarassa alkoi pudota muutama pommi. Kaikki pakenivat ja jotkut tuttavat pakenivat kanssamme Castrangiaan. Minulle se oli juhla, koska sain olla seurassa. Ajoittain saattoi kuulla sirpaleiden vihellystä. Traagiset uutiset saapuivat myös konditoriamyymälän Orlandon omistajan pojan repeytymisestä pommissa. Neljättä kertaa raskaana oleva Domodossolan äiti jäi yksin Rosan ja Antoniettan kanssa. Isäni oli kutsuttu takaisin Sisiliaan bersagliereksi. Muutama kuukausi lähdön jälkeen hän sai tietää, että hänen äitinsä oli synnyttänyt Emma-nimisen tytön ja että hänellä oli mahdollisuus palata kotiin, koska hänen odotettiin vapautuvan neljän lapsen kanssa.

Valitettavasti Domodossolaan saapuessaan hän löysi katkeran yllätyksen: Emma kuoli 12 päivän kuluttua. Kaksi päivää myöhemmin hänen oli palattava rintamalle. Muutamaa kuukautta myöhemmin - syyskuun 8. päivän jälkeinen epävarmuuden ja epävakauden aika - hän onnistui pakenemaan asepalveluksesta ja palasi Novaraan odottamaan sodan päättymistä liittyäkseen äitiinsä. Hän avasi pienen suutariliikkeen. Joka päivä menin tapaamaan häntä. Ujo mutta älykäs ikääni nähden, minulla oli intuitio, että isä aikoi nukkua naimisissa olevan naisen kanssa, mutta sotilasmiehen kanssa. Eräänä päivänä astuin lipunmyyntiin Piazza Bertolamin rinteellä. Naapurissa oleva henkilö jutteli isän

kanssa. Hyökkäsin etu- ja keskisormellani ja osoitin, että isäni, joka petti äitiäni, silmät. Naapuri onnistui pidättelemään minua, kun taas isäni hymyillen sanoi minulle "Huomioi asiasi". Vuonna 1944 syntyi ruskea lapsi, kihara kuin hän...

Badiavecchiassa isän puoleinen isoisa sairastui mahasyöpään. Sain tädiltä luvan mennä katsomaan häntä. Tulin usein Castrangiasta ja kävelin jokea pitkin. Muistan hänet sängyssä rauhallisena. Isoäiti oli edelleen kiireinen kaupassa eikä voinut viettää siihen vähän aikaa. Hän pani oliivipuun oksan hänen käteensä ajaakseen kärpäset pois, mutta hän paheni, eikä hänellä ollut enää voimia, ja ajoin heidät pois. 2. marraskuuta 1944 hän lensi taivaaseen 66-vuotiaana. Isä oli vielä Sisiliassa. Myös sedät osallistuivat hautajaisiin.

Aina silloin tällöin sain äidiltäni kirjeen. Vuonna 1945 isäni palasi Domodossolaan ja vuonna 1946 syntyi veljeni Giuseppe.

Neljäs luku - Ölly, hämähäkinseitit ja paha silmä

Sota raivosi kaikkialla maailmassa, viestintä oli vaikeaa, emmekä koskaan kuulleet äidistä enää. Onneksi isäni oli kutsuttu Sisiliaan liittymään Bersaglieri-joukkoon, ja kun hänellä oli muutama päivä vapaata, hän tuli tapaamaan minua. Sodan takia maaseudulla oli paljon ihmisiä. Siirretyt ihmiset viipyivät yleensä kaksi viikkoa, mutta sitten kaupunki oli pommi-uhan alla ja he mieluummin viipyivät maaseudulla ympäri vuoden.

Aina silloin tällöin turvauduin noiden ihmisten luo. Siellä oli neljän lapsen perhe, joka oli aina hyvällä tuulella ruuan puutteesta huolimatta. Näin setäni ahneuden, jotka omistivat niin paljon kuivattuja viikunoita eivätkä antaneet kenellekään mitään: otin hyvän kourallisen ja toin ne salaa hänelle. Osa papuista, jotka he antoivat minulle aamiaiseksi, säästin niitä varten. Jopa kova leipä: pala, jonka täti laittoi taskuuni ennen kouluun menoa, jaoin sen niille lapsille ja vastineeksi he antoivat minulle muutaman arkin kirjoitettavaksi, he saivat minut leikkimään keinussa ja yksi heistä rakensi lelut, tuolit ja sängyt nukeille, jotka hän määräsi minulle ja pikkusiskolleen, kun taas hänen vanhempi sisarensa teki meille räsynukkeja.

Joskus kävi niin, että menin alas joelle, missä naapuruston naiset menivät pesemään vaatteensa tuhkalla, ja minä seisoin ja ihmettelin tulta, joka sytytettiin lämmittämään vettä kahdella suurella kivellä pidetyssä astiassa. En ole koskaan nähnyt tätini tekevän näitä leikkauksia. Hän tuskin koskaan peseytyi tai meni joelle, kun kukaan ei ollut lähellä, jotta hän ei näyttäisi rasvaisia ja erittäin likaisia vaatteitaan.

Toisinaan katselin naisia, jotka kahden tai kolmen päivän ajan levittelivät kotona kudottua pellavaa kiville. He kastelivat sen ja antoivat sen kuivua paahtavan auringon alla, kunnes se muuttui valkoiseksi. Tätini soitti minulle aina kotiin, mutta teeskentelin etten kuullut. Myös minä oli sodan aikana palannut Torinosta tyttövuovan kanssa. Kunnioituksesta Salvatorea, hänen poikapuolensa, kohtaan häntä kohdeltiin kuin kuningatarta. Tänä aikana he asuivat kylässä ja täti toi tilaisuutta varten esiin tuoksuvan saippuan, liinapyyhkeet, astiankuivausrummun, pöytäliinan ja lautasliinat tehdäkseen hyvän vaikutelman. Sen sijaan minua kohdeltiin kuin palvelijattarea, joka lähetettiin hoitamaan asioita ja hakemaan vettä suihkulähteestä, koska vieraan lähettäminen oli häpeällistä.

Joulu tuli ja pohjoisen tavan mukaan morsian löysi aamulla kauniin lahjan Jeesus-lapselta tyttärelleen: kauniin kattilan ja lautasen nukelle. Iloin hänen puolestaan, mutta samalla purskahdin vihasta, kun minulle ei koskaan ollut sattunut sellaisia asioita. Minusta tuli yhä heikompi. Rypäleitä oli, mutta voi syödä niitä: niitä piti puristaa viiniä varten. Voit syödä vain naapurilta varastetun. Hasselpähkinät kerättiin, mutta myydä ne. Söin salaa, kuten oravat metsässä. Setäni ostivat maitoa vain jouluna ja pääsiäisenä keksejä varten ja minä kuorittelin sitä lusikalla sen kiehuessa. Tätini harvoin sai minut aurinkoiseksi. Toivoin usein, että hän paistaisi sen minulle: "Jätetään se pois

näin, kun meillä on vähän ja kanat kulkevat (hän oli nuori mies Messinasta, joka kulki maaseudulla keräilemässä munia ja luovuttaen ne tuoreina)" Myyn ne ja saan rahat.' Hän keräsi munia kahden kuukauden ajan ja myi ne sitten.

Messinalaiset, jotka ostivat munat, huomasivat todennäköisesti pitävänsä poikasta. Viikunoita piti siemailla, vain muutama sai syödä, muut jätettiin kuivumaan auringossa myytäväksi tai säilytettäväksi talveksi. Lokakuussa illalla pidettiin kauniita kastanjoita. Jos kuorittuja jäi jäljelle, setä jätti ne pieneen huoneeseen pöydälle (ei lautaselle vaan lampusta tippuneen öljyn rasvaiselle matolle) ja aamulla, kun hän nousi neljältä mennä töihin, hän herätti minut ja ojensi minulle kastanjat hän sanoi: "Sinä syöt aamiaista". Tottelin ja söin niitä nälästä, mutta ne maistuivat öljyltä ja saivat väistämättä minulle vatsakipua. Setä kehui ympäriinsä: - Rakastan veljentytärtäni, teen jopa hänelle kastanjoita, kun on vielä myöhäinen ilta -. Itse asiassa setäni oli viha silmissään. Joskus ne olivat keltaisia, tulipunaisia, kun hän oli vihainen: vaikka pienetkin silmät tunkeutuivat hänen kasvoilleen. Ne olivat pieniä ja syviä kuin kapeita reikiä, joista viha karkaa. Samaan aikaan punatauti ja madot voittivat. Tätini antoi minulle teelusikallisen öljyä silloin tällöin. Tämä pitää madot loitolla, hän mutisi vakuuttaakseen itsensä... sitten hän aloitti "prichentulla": - Mazzaiun vermu gruossu quennu à pagana, à u mazzu chi sugnu all Christian. O luridì sentu, o tiistai sentu, o mercuridì sentu, o giuvidì sentu, o vinardì sentu, o sabutu sentu, matteia du jurnu di Pasqua u viermu sturdudu a tierra casca.-

(Tapoin lihavan madon, kun olin pakana ja nyt tapan sen kristittynä. Suurena maanantaina, suurena tiistaina, suurena keskiviikkona, suurena torstaina, pitkäperjantaina, suurena lauantaina, pääsiäispäivän aamuna tainnuttunut mato putoaa maahan).

En tiedä miten selvisin hengissä.

Tässä avataan sulku.

Useiden vuosien jälkeen vatsakipu valtasi minut. Kävin röntgenissä huoneen kokoisilla koneilla. He antoivat minulle valkoisen papin nähdäkseni, onko haavaa. Valitettavasti et nähnyt mitään. Radiologi sanoi, että se oli gastriitti ja antoi minulle lieivityslääkkeitä kivun lievittämiseksi. Olen päässyt siihen pisteeseen, että en saa vatsaa lusikallista vettä. Olin noin viisikymmentä. Paolo, Armando di Piacenzan ystävä, ehdotti vievänsä minut asiantuntijan luo. Hän tuli myös tohtori Mazzeon luo. Gastroskopialeite ei päässyt kurkun ohi. "En tiedä kuinka pelastaa tämä nainen", sanoi lääkäri, "pylorus on kiinni." Kaikki gastroskopian tehneet ihmiset kävelivät ulos huoneesta omin jaloin. Minä paarilla IV. Lääkäri määräsi minulle voimakkaan lääkkeen kahdeksi kuukaudeksi. Kun palasin, instrumentti ei vieläkään mennyt läpi. Toinen parannuskeino vielä vahvempi kolmeksi kuukaudeksi.

Viisi kuukautta ensimmäisen käynnin jälkeen instrumentti alkoi murtautua pyloruksen läpi. "Ihme!" sanoi tohtori Mazzeo. Kun putki oli poistettu, hän kysyi minulta monia kysymyksiä ymmärtääkseen, oliko se jotain synnynnäistä vai aiheuttanutta. Aloin itkeä: "Ehkä se on öljyä, jota Zizì antoi minulle silloin tällöin matoja varten." Lääkäri laittoi kätensä hänen hiuksiinsa: "Öljyä? Ja olet vielä elossa!". Jatkossa hoitoja, toistin silloin tällöin gastroskopian.

Kiitos tohtori Mazzeolle, joka pelasti henkeni, nyt monien vuosien jälkeen voin nauttia ruoasta pelkällä suojalääkkeellä.

Kun joku soitti hänelle parvekkeelta, hänen tätinsä piti päänsä pyörimässä. Sitten he neuvoivat häntä ottamaan pienen lasillisen

ferrokiinia tyhjään vatsaan. Hän sai miehensä ostamaan sen ja aamulla hän antoi minullekin lasin.

Lisäksi siinä talossa hallitsi myös taikausko. Setä sai aina päänsärkyä niellystä viinistä, mutta syynä oli hänen mukaansa jonkun paha silmä. Hänen vaimonsa joutui anomaan häntä: hän otti lautasen vettä, kaatoi suolaa ja tippa öljyä ja aloitti sitten päänsäryyn prichentulla: - Oglu biridittu, oglu santissimu, trasi ta sta casa e scaccia stu marocchiu, oglu biriditto astu ulos ja aja pois tämä mammucca... (Siunattu öljy, pyhä öljy, mene tähän taloon ja aja pois tämä paha silmä, siunattu öljy, vahvista itsesi ja aja pois tämä paholainen...).

Tämä siunatun öljyn täplä, kun se laajeni pois, heidän uskomuksensa mukaan, paha silmä. Hieman myöhemmin sitä vettä siroteltiin huoneen neljään nurkkaan ja hänen päänsärynsä hävisi.

Haavojen parantamiseksi hämähäkinseitit yhdistettiin öljyyn ja lihapala liemen valmistukseen. He sanoivat, että tuo kauhistuttava juoni oli erehtymätön! Aamulla he antoivat minulle lasillisen vettä, jossa oli magnesiumoksidia. Hetken kuluttua minun täytyi täpinöissäni mennä ulos kylmään vapauttaakseni itseni. Kun toivuin, minut lähetettiin naisen luo, joka teki taikatemppuja: hän mittasi langalla minut päästä jalkaan ja samalla mitalla vaakasuuntaiset käsivarteni. Jos pala puuttui, se esti kuoleman sinä vuonna.

Vaikka sedät uskoivat omalla tavallaan Jumalaan, pyhiin, madonnaan. Joka vuosi syyskuun 8. päivänä he menivät jalkaisin Tindariin, mustalle Madonnalle omistettuun pyhäkköön noin neljänkymmenen kilometrin päässä kaupungista. Viiden vuoden iästä lähtien minun piti tehdä tuo katumus.

Edellisenä päivänä Tindarin pyhäkköön tehdyn pyhiinvaelluksen yhteydessä täti teki hatut (tossut) rievuista. Setä meni

täsmällisesti metsästämään ja toi kotiin villikanin tai kaksi kokkaamaan. Hyvän vaikutelman tekemiseksi täti valmisti myös täytettyjä munakoisoja. Hän katsoi peiliin ja pyyhki kasvonsa liinalla. Tuolloin kappale "Dove sta zaza, my beauty" oli muodissa, josta tuli tapana kutsua sitä "zizi".

Lähdimme Tindariin noin yhdentoista illalla saapuaksemme aamunkoittoon. Väsyneenä ja heikkouden vuoksi uupuneena pyysin monta kertaa vähän raikasta vettä, mutta he eivät ostaneet sitä kojuista kuten kaikki muut väsyneet ihmiset: he jonosivat ainoalle kirkon lähellä sijaitsevalle suihkulähteelle, josta tuli kuumaa vettä. se ei auttanut tyynnyttämään kuumuutta. Perinteen mukaan he ostivat kikherneitä, favapapuja ja cannelline-papuja, menivät sitten messuun, rukoilivat Madinuzzaa ja matkalla tapasivat kyläläiset ja isänpuoleiset sukulaiseni. Keskipäivällä menimme syömään ympäröivien oliivipuiden alle. Harmi, että olin niin väsynyt, itse asiassa sinä päivänä oli aina herkullisia ruokia, jotka tekivät hyvän vaikutelman ystävien edessä. Lounaalla oli uunissa kypsennetty villikani, jota setäni meni poikkeuksetta metsästämään pari iltaa aikaisemmin, täytetyt munakoisot ja paprikat, viinirypäleet ja kotitekoiset keksit. Kotiin pääsemiseksi ystävät ottivat keinon: auton tai hevostärryt. Katsoin, jo suostuin kävelemään taas. Vain jos setä oli, minulla oli varaa ratsastaa, muuten se oli kipua.

Viides luku - Pöllöt

Edelleen uskonnosta, setäni ollessa veljeskunnan jäsen, heillä oli velvollisuus mennä tunnustamaan ja kommunikoidaan palmusunnuntaina San Giorgion kirkossa. Seremonia pidettiin kello viisi aamulla, ja pappi tunnusti ensin kaikki miehet kappelissa ja siirtyi sitten kohti naisten rippitupaa.

Kun tuli paksua mustaa huivia käyttävän tädin vuoro, hän kantoi vaatteiden lähelle ritilää peittääkseen itsensä mahdollisimman hyvin: näytti siltä, että hänen piti hengittää kamomillateetä. Hän tunnusti ja sitten: - Nyt on sinun vuorosi - hän sanoi minulle. Vaikka olisin halunnut tehdä tunnustuksen vuoden aikana, en voinut. Tätini nuhteli minua: - Älä pilkkaa Herraa, kerran vuodessa riittää, muuten et ole kelvollinen ottamaan vohvelia, koska voit tehdä syntiä silmilläsikin -.

Klo yhdeksän aikoihin pyhä messu, ehtoollinen ja heti kotiin. Kuten tavallista, hänen setänsä alkoi turhista syistä kirotta, hän sai hermostuneen yskän. Tapahtui sanoinkuvaamattomia kohtauksia: jos sinä päivänä jostain syystä oli tarvetta, hän ei voinut sylkeä, muuten hän heittäisi Herran suustaan. Jos onnettomuus tapahtui, hän otti kannun kannen, sylki siihen ja joi nesteeseen uudelleen veden ja sokerin kanssa. Pyhän viikon ajan kylässä oleskeltiin öisinkin osallistumaan munkin pitämiin

iltasaarnoihin. Torstaisin valmistettiin kyyhkysiä, erimuotoista keksitaikinaa, jossa oli vettä keitetyt kovat munat ja rengas, myrkyllinen väriaine. Pitkäperjantaina aamulla paastoamalla käytiin kaikissa vehnäiduilla koristetuissa kirkoissa, sitten nieltiin kolme veljenpoikalehteä (erittäin voimakkaan tuoksuinen lääkeyrtti), mikä takasi hyvinvoinnin koko vuodeksi.

Sinun ei tarvinnut työskennellä päivän aikana, jotta et satuttaisi ristiinnaulittua Jeesusta, jos ompelisit neulaa, se pistosi, jos näkisi olevan vaarana vahingoittaa kehoasi ja niin edelleen. Sinä päivänä, mitä tahansa tein, en edes saanut lyöntiä, muuten Jeesus itkisi. Lauantaina klo 11 oli rauhan ja ylösnousemuksen messu. Kaikki lapset toivat kyyhkysset vastaanottamaan papin siunauksen ja sitten syömään sen. En ole koskaan voinut ottaa sitä tyytyväisyyttä pois, koska jouduin pitämään kyyhkyni kahdella munalla pääsiäisen jälkeisenä tiistaina järjestetyille koulumatkalle. Minun piti tarjota muna opettajalle. Pääsiäispäivänä minulle ostettiin marsipaani- ja suklaalammasta, pienin, jotta ei kuluisi liikaa. Setä oli kyllin niukka kiiltämään kenkiään tulelle syntyneellä pannun noella. Jos tati tietäisi, että työ on valmis ja siitä maksettiin, hän suosittelisi minua: - Kysy setäsi, toiko hän rahat -.

Hänen ja minun piti melkein ihaila häntä kuin kahta orjaa, kunnes hän liikuttui ja antoi hänelle kymmenen liiraa ja minulle viisi. En voinut käyttää rahojani, koska ne oli tarkoitettu säästöpossuun. Kerran kerroin tädilleni, että haluan lotossa. Hän suostui, koska toivoi voittavansa. Omani oli valhetta. Todellisuudessa minäkin tunsin itseni pukeutumisessani huonokuntoiseksi tovereihini verrattuna: heillä oli hameet, mutta tätini ei pitänyt niistä ja jouduin käyttämään kokonaisia mekkoja. Kaikilla oli jalassa valkoiset, ruskeat tai siniset puuvillaiset polvisukat, minun piti tyytyä hänen oransseihinsa,

jotka maksoivat vähemmän kuin muut. Käytin niitä polven yläpuolella kuminauhan tukemana, mutta suurin ongelma on, että ilman jalkaa ne ulottuivat nilkkaan asti. Sen päällä käytin paria lyhyitä rannekeisia sukkia. Olin jo tarpeeksi syrjäytynyt ja jouduin erottumaan myös vaatteista. Viiden liiran kanssa ajattelin ostaa itselleni kunnollisemmat sukat, jotka laittaisin päälleni aamulla ennen tunnille menoa. Kauppa oli suljettuna sinä päivänä. En voinut mennä kotiin rahojen kanssa, koska tätini olisi jäljittänyt sen. Ajattelin piilottaa ne kiven alle muuliradan varrelle. Yöllä satoi ja paperina ne hajosivat täysin, kuten tajusin seuraavana aamuna, kun menin hakemaan niitä.

Kului viisitoista päivää, ja tätini kysyi minulta, olinko voittanut lotossa. Silloinkaan en ollut vilpitön ja sanoin kyllä. Sitä rahaa ei koskaan tullut. Pitkäperjantaina, Surullisen Neitsyt Marian kunniaksi järjestetyn kulkueen aikana, tapaamassa opettajaa, hän pyysi selityksiä. Olin kuolemassa häpeään. Hän ei tietenkään tiennyt kaikesta, joten otin tädiltäni kaksi iskua hänen ankaran katseensa alle. Menin kouluun aina mielelläni, mutta huonoin tuloksin. Kukaan ei ymmärtänyt minua ja minut ylennettiin aina suositusten ansiosta, joten äitini oli rauhallinen, että he pakottivat minut aina opiskelemaan. Pelkästään kissan kanssa pärjäsin, kunnes eräänä päivänä humalainen setä palasi kylältä tripsin kanssa ja eläin otti palan ruokkimaan itseään. Hän otti sotilaiden jättämän musketin ja tappoi hänet avoimella maaseudulla. Minulle se oli suuri pettymys.

Puintihetkellä menin poimimaan naapureiden pihalle jääneet vehnän ja ohran jyvät, laitoin ne pussiin ja vein Signora Tindaran myllylle joen varrelle. Sitten toin jauhot Novaraan äitini serkkulle, joka ammattina leski kahden pienen lapsen kanssa meni aamulla keräämään puita metsään ja sytytti uunin valmistamaan leipää sille, joka toi hänelle jauhot. vähän rahaa ja vähän leipää lapsille.

Syyskuussa, kun viikunat olivat kypsiä, kiipesin puihin ja keräsin maukkaita hedelmiä ja laitoin ne oksista koukulla ripustettuihin ruokokoreihin. Viikunat leikattiin ja jätettiin kuivumaan auringossa kepiässä. Muutaman päivän kuluttua ne kuivuivat. Istutettuina suuriin koreihin ne syötiin talvella. Noina hyvinä aikoina maaseutunaapuri Signora Maria tuli valmistamaan kuivattuja viikunoita. Kävin usein tapaamassa häntä. Hän oli monen lapsen äiti. Yksi heistä, Carmelo, oli epileptinen. Joskus sitä ei enää löytynyt. Huolestunut äiti meni etsimään häntä ja minä melkein huvitin itseäni hänen kanssaan.

Kun olin viidennellä luokalla, opettaja oli pyytännyt ilmoittamaan vanhemmille, että hän ottaisi meidät elokuvateatteriin katsomaan elokuvaa "Pieni alppipoika". Setä: "Et mene katsomaan sitä saastaa". Vastapäätä olevan papin veljenpoika oli kuullut: "Sinun on lähetettävä hänet, minäkään en ole nähnyt." Sitten heidät siirrettiin ja minä pystyin lähtemään.

Äidiltä oli saapunut paketti makeisten kanssa. Olin tuonut osan kouluun. Se oli nälänhädän aikaa ja myös karkkia oli pulaa. Opettajani sisar opetti neljättä luokkaa, kun minä olin viidennellä luokalla. Hän pyysi karkkeja minua köyhemmälle tytölle, joka oli sairas, ja jätin ne kaikki hänelle.

Vuonna 1945 isäni palasi Domodossolaan. Näin hänet uudelleen huhtikuussa 1946, ja hänen kanssaan oli äitini, joka odotti lasta.

Vietin kymmenen onnellista päivää vanhempieni kanssa. Kävin usein isovanhempieni ja setieni luona, joten söin niin paljon kuin halusin ja join monia virvoitusjuomia isoäidiltäni, joka myi niitä. Lopulta äitini halusi viedä minut mukaansa Ylä-Italiaan, mutta tätini, aina valheellinen ja itsekäs, sai hänet jättämään minut luokseen. Kävin viidennellä luokalla, aina vaikeuksilla hauraudeni vuoksi. Tenttipäivinä tuli uutinen hänen pikkuveljensä

syntymästä. Kaikki onnellisia, mutta pahoillani samalla, kun itkin ilosta ja tuskasta. Ehkä tästä syystä opettaja ylensi minut, vaikka hän ei avannut suutaan kokeista. Sinä vuonna he perustivat kylään kuntosaliosaston, ja melkein kaikki seuralaiseni olivat valmistautuneet pääsykokeisiin päästäkseen sinne. Minulle ei ollut mahdollisuuksia: setäni olivat vakuuttuneita, että vain pöllöt käyvät sellaisessa koulussa. Itse asiassa lukion päätyttyä piti mennä Messinaan mestareille. Vanhempani joutuivat huolehtimaan kirjojen rahan lähettämisestä, he eivät olisi tehneet ostoksia. Itkin jatkuvasti, koska halusin jatkaa opintojani. Sitten he tarjosivat minulle mahdollisuuden ilmoittautua kaksivuotiselle ammattikurssille, eräänlaiseen erittäin huonoon kaksivuotiseen yläkouluun. Köyhimmät menivät sinne, joka tapauksessa hyväksyin. Kävelen edestakaisin, aamulla ja iltapäivällä osallistuin kurssille. Koulu oli sekalaista: röyhkeimmät pojat nostivat kätensä matematiikkaa opettavaa johtajaa vastaan, he saivat myös italialaisia ja ranskalaisia opettajia kompastumaan. Tyttöille opetettiin kotitöitä ja miehille maatalouskäsitteitä. Todellisuudessa ei opittu juuri mitään. Voittoni oli hyvä, koska olin ujo ja minulla oli suuri oppimisen jano.

Ennen lukuvuoden loppua opettajat olivat valmistaneet meidät hyväntekeväisyysteatteriin. Minun täytyi ilmestyä pukeutuneena katusiiliksi. Setälaki oli siellä, shortsit puuttuivat. Kun kerroin tädilleni, hän huudahti: "Olet mukava nostaa takuita." En menettänyt sydämeni: menin parturin vaimon Liezzan luo pyytämään lainaa hänen poikansa housut. Niinpä konsertin iltana pukeuduin katusiiliksi, keskellä paljon suosionosoituksia ja setäni epätoivoa, jotka olivat paikalla tilaisuutta varten.

Valitettavasti jopa ne kaksi vuotta kuluivat ja lopetin koulun ikuisesti ajatellen, että olin pysynyt yhtä tietämättömänä kuin

ennen.

Kuudes luku - Anna minulle anteeksi (Tähtien valo)

Olin 12-vuotias, kun äitini tuli käymään elokuussa isäni ja pikkuveljeni kanssa, jotka näin ensimmäistä kertaa. Hänen pienen kasvonsa näkeminen teki minut onnelliseksi ja muistan sen päivän yhtenä elämäni parhaista päivistä. Vanhempani olivat päättäneet ottaa minut mukaansa saadakseen minut takaisin kouluun, mutta tätini vei heidän huomionsa monennen kerran pois ajatuksesta: hän olisi lähettänyt minut ompelijaksi, jotta voisin oppia ammatin hyvin. Ja niin se tapahtui, vastoin tahtoani. Vanhempani lähtivät ja minä jäin Sisiliaan kuin idiotti. Sen jälkeen minulla ei ollut enää rauhaa ja itkin aina salaa. Setäni sanoivat, että vanhempani eivät varmasti olisi rakastaneet minua niin kuin he, että he olivat kasvattaneet minut tyttärenä (tytär olisi varmasti käynyt läpi samoja kipuja kuin minä). Eräänä päivänä tätini meni kaupungin parhaan ompelijan luo, jossa äitinikin oli opiskellut ammattia, kysymään häneltä, ottaisiko hän minut töihin. Ompelija vastasi, että hänellä oli jo kahdeksan tyttöä, eikä hän voinut lisätä määrää. Seuraavana päivänä hänen tätinsä toi hänelle munia vakuuttaakseen hänet ja hän sanoi: - Tule takaisin kuukauden päästä, ehkä joku oppipoista on lähdössä Torinoin ja

veljentyttärellesi on vielä vapaa paikka -. Täsmällinen, kuukauden kuluttua tätini lähetti minut laboratorioon. Nuori nainen, joka oli korkeintaan puolitoista metriä pitkä, toivotti minut tervetulleeksi: - Hyvä on, otan sinut, koska olen sääli sinua, taidat mieluummin tulla luokseni kuin jäädä maalle tätisi luo. -. Hän ei ollut täysin väärässä luullessaan niin. Seuraavana päivänä kahdeksalta esittelin itseni. - Aloita laboratorion lakaisu - hän sanoi minulle - sitten peset lattian -. Tarina alkoi ärsyttää minua. Lähdin siivoamaan parhaani mukaan. Olin pienikokoinen, olin kaksitoista, mutta näytin kahdeksalta.

En osannut pestä lattiaa: maaseudulla se oli kiveä ja kylässä, missä oli laattoja, tätini ei koskaan pestä niitä, jotta ne eivät kuluisi. Yritin tehdä parhaani, mutta ompelija kutsui minua aasiksi, koska en ollut peseytynyt kunnolla. Kello yhdeksän työläiset saapuivat ja alkoivat olla kiinnostuneita uudesta causitasta (pienestä tytöstä). He kaikki katsoivat minua säälivästi. Kuulin heidän puheensa ja putosin pilvistä tietämättä elämän olennaisia asioita. Ajoittain he antoivat minulle vähän työtä ompelijana, asioita, joita en tehnyt vapaaehtoisesti, aina katkera siitä, etten ole päässyt opiskelemaan. Päivässä oli positiivinen puoli: keskipäivällä, kun ei tarvinnut palata maaseudulle, söin hiljaa kotona, levitin lautasliinaa pöydälle, laitoin lasit, vesipullon ja lautasen. Lyhyesti sanottuna, söin palan kovaa leipää ja juustoa, nautin pöydän kattauksesta kuten kaikki tavalliset ihmiset. Lounaan jälkeen menin naapurin luo, joka oli minua yhdeksän vuotta vanhempi ja oli ompelija. Hän auttoi avaamaan silmäni naiiviudelleni. Hänen kanssaan asui hänen äitinsä, sisar, jolla oli norsunjalka, ja toinen invalidi.

Joskus he kutsuivat minut kulhoon keittoa. Ompelija pyysi minua auttamaan hänen ristipistovaatteitaan. Kerran sain surun kohtauksen ja lopetin työn puolivälissä. Toisen kerran,

harmistani, otin tuhkat uunista ja hajotin ne portaita pitkin. He sanoivat: "Kuka eve paccia? Sainko taudin?" Lopulta he ymmärsivät minut ja antoivat minulle anteeksi.

Joskus menin Antonianon orpokodin nunnille leikkimään orpotyttöjen kanssa. Kadehdin heitä hieman, koska he elivät päivänsä järjestyksessä. He söivät pöytä aina hyvin katettuna, sitten leikkivät ja lopuksi määrättyinä aikoina omistautuivat Jumalan antaumukselle rukoilemalla. Ajattelin: - He ovat onnekkaita, heillä ei ole enää vanhempia ja silti he elävät hyvin nunnien kanssa, kun taas minulla on vanhemmat, mutta minun on pakko asua näiden karhusetien kanssa -. Heidän tietämättään, välttääkseni myöhemmän ikävän kuulustelun, menin silloin tällöin käymään kylässä asuneen isän puoleisen tädin luona. Pyysin häneltä rahaa lähettääkseni hänen vanhemmilleen kirjeen, jossa pyysin heitä ottamaan minut mukaansa.

Joka vuoden marraskuussa he veivät minut Sant'Ugo-messuille, jotka pidettiin Piano Vignassa. Tälle paikkakunnalle isänpuoleiset isovanhemmat perustivat aidan, jossa valmistivat grillattua lihaa ja makkaroita, jotka myivät hyvän viinilasillisen kera. Minulle se oli tilaisuus olla yhdessä isän puoleisten sukulaisteni kanssa, nauttia hyvästä lihasta ja juoda värillistä virvoitusjuomaa, katsella kojuja, joissa myydään partareita, lyhtyjä, keramiikkaruukkuja, kvartaaleja ja bumbaellia.

Seuraavana päivänä menimme taas Badia Vecchiaan Sant'Ugon juhlaan, messulle, pienelle kulkueelle ja sen jälkeen isovanhempien kaupassa, joka tarjosi minulle makkaraa, leipää ja soodaa, tätä suljetusta pullosta koputettuna pallolla. sisätiloissa.

Kerran ennen joulua menimme Messinaan 3 päiväksi. Nukuimme sukulaisen luona. En pitänyt hänestä yhtään: hänellä oli tapana kertoa sedilleen, että hän varasti munia eräältä

talonpojalta torilla, mikä häiritsi häntä. Olin oppinut katekismuksesta, että ei pidä varastaa. Menimme tyttären kanssa illalla erään herrasmiehen luo, joka rakensi hahmoja. Ollakseni antelias setäni antoivat minulle rahaa ostaakseni niitä. Castrangian voideltuun pöytään pystyin rakentamaan pinnasängyn. Parsan oksilla ja puuvilla-kiuteilla muodostin kotan. Illalla nautin kahden kynttilän tunnelmasta, jotka oli luotu öljyssä kastetuilla pähkinänkuorilla ja narunpalalla Jeesuksen vieressä. Michele-setä arvosti myös ideaa ja halusi palkita minut: "Ntoia, kuori kaksi viikunapärynä", ja tätini meni hakemaan ne sängyn alle, missä niitä säilytettiin.

Kun pysähdyin nukkumaan yksin Novarassa, menin joulunovenan aikana naapurini Antoniettan kanssa juhlaan, joka pidettiin klo 5 aamulla Annunziatan kirkossa. Kirkon takaosassa sakristi antoi tuolit maksua vastaan. Toimme ne kotoa. Paluumatkalla vierailimme Carolinassa, insinöörin pesulassa, jo töissä aikaisin aamulla portaiden alla. Siihen mennessä hän oli jo mennyt ottamaan vettä San Francescon suihkulähteestä suurilla litralla täyttääkseen puisen kylpyammeen. Hän sanoi: "Caùsi, odota täällä, minä aion katsoa, oliko herroilla eilen illalla keksejä jäljellä, jotta voit syödä aamiaista". Hän ei juuri koskaan palannut tyhjin käsin. Kutsuin Antoniettan tulemaan ja sytytimme partaatin. Kun Carolina ei löytänyt muuta syötävää, menin keittiöön hakemaan "bumbaellosta" palan kovaa leipää ja lasin vettä. Klo 8 asti pysähdyimme tekemään liinavaatteita, sitten hyvästelimme: Minä menin työpajaan, Antonietta meni kotiinsa auttamaan äitiään, joka oli ainoa tytär 8 sisaruksen kanssa.

Yksin Novarassa tunsin itseni kansalaiseksi. Kun menin isoisan Turin luokse, siivosin ikkunat hänelle ja hän antoi minulle "srean" (vinkki). Kävin ostamassa kynsilakkaa. Ostin myös liuottimen poistaakseni sen, kun tunsin tapaavani setäni. Kasvopuuterina

käytin talkkia. Valitettavasti: eräänä päivänä jätin sen naamalleni ja kävin läpi ongelmiani, iskujani ja loukkauksiani. "Mistä sait rahat tuohon paskaan?" Ja minä: "Etkö näe, että se on jauhoja?". Sillä välin naapurit olivat muuttaneet toiselle alueelle. Eräänä päivänä he kutsuivat minut sirkukseen. "Minulla ei ole rahaa...", sanoin. He lainasivat niitä minulle. Iltapäivällä menin laboratorioon nauttimaan esityksestä: apinoita trapetsilla, lapsia hevosilla, norsuja, klovneja, ennennäkemättömiä asioita. Valitettavasti minun piti saada 8 liiraa.

Muutamaa päivää myöhemmin matkalla Castrangiaan San Salvatoreassa tapasin koulutoverini äidin, jolla oli kassi täynnä viljelijöiltä ostettuja vihanneksia. Hän kysyi minulta, voisinko palata kylään (sen ajan mentaliteetin takia hän hävetti mennä aukiolle pussin kanssa!). Suostuin ja ajattelin raaputtaa rahaa kärjellä. Valitettavasti hän palkitsi minut neljällä maapähkinällä, kun hän pääsi kotiinsa vaikeuksissa. En menettänyt sydäntäni. Sain liiran myymällä liinavaatteen eräälle naiselle Fantinasta. Rakensin pahvista Pinokkioita, joissa jalkoja ja käsiä liikutettiin narulla. Jotkut lapset ostivat niitä penneillä. Toinen idea: aurinkolasit köyhille lapsille. Etsin läpinäkyviä värillisiä karkkikääreitä tankojen edestä. Sokeripaperilla leikkasin kehyksen irti ja sain takaisin muita senttejä. Kahden kuukauden kuluttua onnistuin palauttamaan 8 liiraa.

Korkeasta iästään huolimatta isoisällä oli astma ja tyrä, joita hän oli kantanut viisivuotiaasta asti, hän yritti hajauttaa itsensä maaseudulla, koska hänen tyttärensä ei juuri koskaan käynyt hänen luonaan. Hän viihtyi hyvin ne kaksi kesäkuukautta, kun hänen miniänsä saapui Messinasta: hän pesi hänen liinavaatteet ja ryösti talon puhdistukseen sen kaikesta, mitä vuoden aikana oli kertynyt.

Kun tapasimme, hän sanoi minulle: "Tätisi on häpeällinen, et voi

saada köyhää vanhaa miestä kärsimään näin saastassa." Illalla menin raportoimaan, mutta täti kritisoi kälyään: - Hän on kansalainen, saa ajatella itse mitä haluaa -. Ja minä vastasin: "Olet oikeassa, olen nähnyt tekemäsi siivouksen: olet jopa pessyt pisuaarin hapolla ja se on taas kiiltävä". Tässä vaiheessa hän löi minua, koska meidän ei pitäisi puhua näistä asioista ja olin inhottava.

Eräänä päivänä isoisäni antoi minulle rahaa ja ostin laulukirjan, josta työpajan tytöt puhuivat. Jonkin aikaa onnistuin piilottamaan sen, mutta eräänä iltana en ehtinyt ja setäni sen tajuttuaan alkoi kiroilla: "Tämäkin ilkeä roska, nyt sinusta on tulossa kiusaaja." Näillä sanoilla repin sen hänen kasvoilleen ennen kuin hän teki. Kapinaani edessä hän ei nähnyt enempää, hän veti housujensa vyötärönauhan alas ja alkoi hakata minua rajusti. Olin noin 13-vuotias, ja se oli ainoa kerta, kun hän sanoi vaimolleen: "Kuulin, että nainen on lähdössä Ylä-Italiaan seuraamaan veljentytärtäsi kylään ja lähettämään hänet hänen kanssaan vanhempiansa luo." Sillä hetkellä tunsin oloni onnelliseksi, unohdin myös saamieni lyöntien kivut, sitten menin ja istuin ruoholle mietteliäänä. Pimeys alkoi laskeutua, ajattelin, kun yön varjot tunkeutuivat puiden oksiin ja kevyt kylmä tuuli nousi joesta.

Nojasin pähkinäpuuta vasten ja nukahdin katsoen pilviä. Unelmoin paljon, parvi värikkäitä unia. Kevyt tuuli hyväili kasvojani. Avasin silmäni ja rakastin oudolla tavalla sitä paikkaa, jota olin aina vihannut, ja tajusin ensimmäistä kertaa hämmästyneenä, että sitä valaisi vain tähtien valo. Annoin itseni mennä tähän hylättyyn tilaan, näin unta taas. Onnellisuus kuin salaperäinen neste tuli pieneen olemukseeni pisara pisaralta. En ollut suloinen pieni tyttö. Jalkani olivat ryppyiset, kun olin kävellyt virran terävillä kivillä, mutta koko ruumiini ja jopa sieluni olivat jo tottuneet inhoamaan kaikkea, mikä saattoi näyttää makealta ja

hellältä. Mutta tunnustan, että tuo lyhyt uni sinä iltana oli ihanaa, enkä ole koskaan löytänyt sitä enää. Ehkä siksi muistan sen vieläkin. Yhtäkkiä käsi lepäsi olkapäälläni, Antonia-täti saapui ja herätti minut omalla tavallaan äkillisesti: "Mennään kotiin. Kun pääsemme perille, suutelet setäsi kättä ja sanot hänelle - Anna anteeksi -". Ja niin se oli.

Sinä iltana makasin vapisten, en saanut unta öisin ja vietin tunteja puuskittaisessa päivän odotuksessa. Jos nukahdin huomaamattani, aloin yhtäkkiä ikään kuin huudosta tai omantunnon tärähdyksestä, joka vaati minua hereillä ja kipeänä eikä antanut minulle hengähdystaukoa. Vietin loppuajan silmäni auki tutkiessani hirviöitä, joita yön pimeys veti seinille, ja ilman voimaa tehdä mitään, itkin ja itkin. Mutta se ei ollut surullinen itku, se oli jotain muuta, jota en voinut kuulla. Seuraavana päivänä en mennyt laboratorioon, koska ruumiini näytti kartalta, se oli niin mustelmia. Palasin takaisin vasta viikon kuluttua, kun merkit alkoivat haalistua.

Seitsemäs luku - Emilia

Sunnuntaina iltapäivällä menin ystävien kanssa orpokotiin: eräs nunna selitti meille evankeliumia mukavalla tavalla asiaankuuluvilla vitseillä. Mikä ilo on viettää se tunti ilossa. Eräänä päivänä hän kertoi meille, että Messinan piispa saapuisi lokakuussa konfirmaatioon.

- Nosta kätesi, jos haluat tämän sakramentin, jotta voin ilmoittaa sen arkkipappille monsignor Salvatore Abbadessalle. Muutama päivä myöhemmin kerroin zizille. Hän oli hämmentynyt: hänen täytyi etsiä kummiäiti. Ehdotin postimiehen tytärtä, neiti Rinaa, nuorta opettajaa. Kuinka voimme kysyä häneltä? Seuraavana päivänä menimme hänen kotiinsa ja hän suostui. 9. lokakuuta 1948 iltapäivällä menin ystävieni kanssa Äitikirkolle tunnustamaan. Seuraavana päivänä menin kummiäidin luokse aamulla ja hän antoi minulle filigraanisen rannekorun, johon oli kietoutunut pieniä sydämiä. Aloin iloita. Klo 11 menimme kirkkoon. Piispa saapui ja alkoi viettää pyhää messua. Väliajalla asettuimme keskilaivaan riviin ja yksi kerrallaan hän vahvisti meidät. Messun jälkeen sedät eivät tarjonneet kummiäidille edes kahvia. He vain tervehtivät häntä kutsumalla häntä "commare".

Muistan, että lapsena palatessaan Castrangiasta ennen kylään saapumista siellä oli Vapahtajalle omistettu kappeli. Zizì pysähtyi

hetkeksi ja sanoi ääneen "oi äidit, oi äidit...". Luulin sen olevan rukous. Vanhempana tajusin, että hän sen sijaan soitti kuolleelle äidilleen, sillä hautausmaa sijaitsee aivan kappelin yläpuolella. En ollut koskaan käynyt hautausmaalla, koska zizì ei mennyt edes pyhien juhlaan. Tiesin, että tuolloin ihmiset ostivat kukkia Signorina Signorinolta "Fussadello"-nimisestä paikasta ja melkein kulkueessa menivät koristelemaan läheistensä hautoja. Kerran ehdotin zizìä: "Miksi emme menis käymään myös äitisi haudalla?"

Hän vastasi, että olisi pahoillaan. - On turhaa kutsua "äitejä - äitejä", jos ei halua tuoda hänelle edes kukkaa. - Näistä sanoista hän oli melkein liikuttunut. Menimme Fussadelloon ostamaan krysanteemeja. Pyhienpäivänä menin soittamaan isoisä Turille viemään meidät "äitien" haudalle, minulle isoäiti Rosa. Isoisä oli hiljattain rakentanut sen haudan uudelleen, koska sodan aikana ainoa hautausmaalle pudotettu pommi oli tuhonnut sen.

Vaikka olin ylpeä voitettuani toisen taistelun, ajatukseni kulkivat yötä päivää vanhempieni luo. Yritin häiritä itseäni, kun olin labrassa. Aloin nauttia ompelemisesta: valmistelin vanun olkapehmusteille, puhalsin hiiliraudan päälle. Kun silitysrauta oli kuumaa, isot tytöt silittivät palaset vaatteiden tekemiseksi. Sen pitämiseksi kireällä oli tapana laittaa reunalle kahden teipin väliin ommeltuja lyijypainoja. Ostin ne kummiisältäni, joka myi materiaalia kivääreihin. Ne olivat pellettejä, jotka minun piti litistää vasaralla. Joskus jopa litistän sormiani... Sillä välin rouva Orlando piti palkallisia leikkauskursseja vanhemmille tytöille. Istuin kaukana, mutta rasitin korviani ymmärtääkseni jotain oppitunneista. Kerran sedät sanoivat, että lähdetään Fantinaan etsimään "commare" ja "compare", niitä, jotka tullessaan Novaraan tärkeissä asioissa nukkuivat kanssamme. Kerran kummiäiti kysyi zizì: "Kuinka vanha olet?" Ja zizì: - Mi orbu da vista i l'occhi, nun mi riguordo - (jos näköni puuttui, en muista).

Isoisä Turin vinkillä olin lähtenyt ostamaan palan vihreää kangasta, testatakseni kykyjäni tein hameen. Fantinan lähtöpäivä koitti (kaksi tuntia kävelyä). Heräsimme neljältä. Halusin yllättää Zizìn pukemalla hameeni. Se oli niin kapea, etten pystynyt kävelemään. Kun he näkivät luomukseni, he alkoivat sanoa: - Kasvatimme sen ja nyt kun se alkaa kasvaa, se on keikka. Se saa meidät tuntemaan häpeää. Ja huomautin: "En ota tätä pois, jos haluat, se on näin, muuten mene!" Mutta sydämessäni ajattelin "kuinka voin kävellä niin tiukassa hameessa...". Saavuimme joka tapauksessa määränpäähämme. Kommari kysyi, mistä olen tehnyt niin kauniin hameen. - Sa figi illa - (hän teki sen) sanoi zizì. - Joten kun meidän täytyy ommella jotain, tulemme hänen luokseen -. Pöllön ylpeys...

Joskus kylässä näin asioita, jotka harmittivat minua. Emilia oli kuuromykkä, ehkä koditon. Useimpina päivinä hän kulki kadulla, jossa asuin. Jos hän tapasi jonkun, hän laittoi kätensä suulleen. Joskus ihmiset tarjosivat hänelle palan leipää, mutta oli niitä, jotka häikäilemättömästi antoivat hänelle juustonkuoret ja sitten piiloutuivat nähdäkseen reaktion: köyhä istui oven portaan ja löi päätään seinään. Eräänä päivänä kun menin kauppaan hakemaan lankaa, kuulin Antonion, sokean miehen, kovan äänen. Kaupungin huipulla sijaitsevasta luostarista hän ilmoitti, että sardiinit olivat saapuneet. Muutama liira isoisäni tippistä, joka minulla oli yli jäänyt, menin kalakauppiaille ostamaan pari unssia. Keskipäivällä sytytin uunin hiilellä, keitin sardiinit ja laitoin ne sokeripaperiin. Kun näin Emilian menevän ohi, annoin ne hänelle. Hän katsoi heitä hämmästyneenä ja hymyili hieman kiittääkseen minua. Näin hänen istuvan tavallisessa ovela, ei hakkaamatta päätään seinään, vaan laittoi ohuet sormensa suuhunsa. En syönyt sinä päivänä: minun piti siivota jäljellä olevat hiillos liedeltä, jotta setäni ei ymmärtäisi aloitteitani.

Angela kulki tuota tietä pitkin puolenpäivän aikoihin poikansa Ninon kanssa, vammainen, joka käveli mutta puhui eleillä. He menivät ämpärillä hakemaan keittoa orpokodista. Eräänä päivänä Nino oli yksin ämpärinsä kanssa, taloni lähellä kaksi poikaa riisui hänet ja juoksi karkuun. Hän ei kyennyt nostamaan housujaan ylös. Hän oli ilman alusvaatteita. Menin arasti alas pukemaan hänet. Se oli ensimmäinen kerta, kun näin alaston miehen. Voi jos sedät olisivat tienneet, siitä olisi tullut skandaali.

Yhdessä monista vanhemmilleni lähetetyistä kirjeistä olin ilmaissut haluavani rannekellon. Kun tiesin, että Signora Agostina oli tullut Domodossolasta, menin tapaamaan häntä. Heti kun hän näki minut, hän halasi minua ja antoi minulle vanhempieni lähettämän paketin. Avasin sen ja yllätyksekseni löysin ruskean karitsan turkin sormen kokoisilla kiharoilla, huopahatun ja laatikon, jossa oli kello. Vavasoin ilosta, kun nainen sääti sitä ranteelleni. Hän antoi minulle lasillisen vettä toipuakseni ja juoksi kotiin. Seuraavana päivänä, kun setäni tulivat Novaraan, he sanoivat, että jos minulla olisi tuo turkki, he luulisivat minua hulluksi: kukaan kaupungissa ei omistanut mitään sellaista. Pidin sitä kuitenkin ylpeänä. Vedin hihani taaksepäin, jotta kaikki huomasivat kellon. Annoin sille usein köyden, joten se katkesi lyhyessä ajassa. Matkalla Castrangiaan tapasin vanhuksia, jotka kysyivät minulta aikaa. Jotta en tekisi huonoa vaikutelmaa, katsoin nyt korjaamattomasti rikkiäistä kelloa ja sanoin, että olin unohtanut kiertää sen. - Kiitos itsellesi -. He tervehtivät minua ja jatkoivat matkaansa.

Ystäviini verrattuna olin pieni ja laiha, he olivat kaikki "kehittyneitä". Kirjeessä äitini kysyi ziziltä, olinko "kehittynyt" kuten sisareni Rosa. Mutta Zizille puhuminen näistä asioista oli tabu. Hän ei tiennyt, että tiesin kaiken elämästä. Kuten aina kapinallinen, sanoin hänelle "En ole "neiti", koska olen aliravittu".

Ja hän: - Mitä sinä sanot? Olemme aina tukeneet sinua. Eräänä iltana nukuin Castrangiassa ja minulla oli huono olo. Olin kylmässä hikessä. Luulin, että se oli loppu, rukoilin, itkin ja menin ulos pimeään pissatakseni muutaman pisaran. Ja he: "Jos nousest uudestaan, minä lyön sinua!". Ehkä Madonna del Tindari suojeli minua. Menin takaisin olkisänkyyn ja nukahdin. Seuraavana päivänä Novaran laboratoriossa Signorina Assunta näki minut tavallista kalpeampana. Kun tarjoilija toi hänelle kahvia ja maitoa paahdetuilla viipaleilla, kuten hän tekee joka aamu, hän tarjosi minullekin.

Kahdeksas luku - Pääskysten lento

Kun vietin paljon aikaa Novarassa, elämä tuntui muuttuneen: ehkä siksi, että kävin isoisän Turin luona ja juttelin hänen kanssaan mielellään jatkuvasti kokonaisia iltapäiviä. Hän kertoi minulle monia tarinoita elämästään ja kuinka vaikeaa hänen olemassaolonsa oli kerran ollut. Lisäksi Novarassa asuessani sain tilaisuuden olla todistamassa kaupungissa tapahtuvia tärkeitä tapahtumia. Ennen kaikkea suuret uskonnolliset tapahtumat, kulkueet, kasteet, konfirmaatio, mutta enemmän kuin mikään muu hääseremoniat, liikuttivat minua. Tuolloin häitä juhlittiin illalla, menin melkein aina selaamaan ystäväni kanssa San Nicolan kirkossa.

Eräänä iltana näin valkoisessa mekossa pukeutuneen morsiamen menevän ulos isänsä seurassa. Valkoinen kuin lumi, hän näytti nukelta, hän oli niin kaunis! Carmelina meni naimisiin Filippon kanssa. Tunnistin itseni täysin ja haaveilin: "kuka tietää, jonain päivänä voisi olla myös minun vuoroni...".

Niinä päivinä minulla oli outoja tuntemuksia, ilmassa oli jotain uutta ja outoa, minulla oli aavistuksia. Olin levoton ja odotin poikkeuksellista tapahtumaa. Eikä tapahtumasta tosiaankaan ollut kauaa aikaa. Puolenpäivän aikoihin postimies tuli yleensä paikalle. Eräänä päivänä kesäkuussa kuulen hänen huutava äänensä: "Campo, siellä on postia". Otin kirjeen, se tuli ... Domodossola! Äiti kirjoitti siskolleen.

Avasin sen äkillisesti, kunnes melkein repäsin sen irti ja luin sen, siellä oli uutinen, jota olin odottanut koko elämäni: syyskuun 12. päivän tienoilla äitini tulisi Sisiliaan hakemaan minut ja viemään minut pohjoiseen! Tähän mennessä olin nuori nainen, tulevaisuus odotti minua ja minun piti löytää työ. Tietäen tätini reaktion, varovaisuudesta piilotin kirjeen purkin pohjalle, jossa oli roskameri: jos zizi olisi lukenut sen, köyhä minua... Joskus setä Micherillo tuli kauppaan, kun hän ei työskennellyt Novaran kylissä. Joskus hän tuli zizin kanssa ja sanoi huolestuneena: "Äitisi kirjoittamisesta on aikaa, hänelle on täytynyt tapahtua jotain...". Toisaalta pelkäsin, että saapuisi uusi kirje, jossa on vihjeitä. Eräänä päivänä itse asiassa yksi saapui, mutta onneksi ilman viittausta Sisilian matkaan. Kesä lipsahti minulle hitaasti, en malttanut odottaa, että tuo puuskainen odotus loppuu. Työ auttoi minua lopettamaan ajattelemisen ja kuluttamaan ajan, joka erotti minut äitini saapumisesta. Neitsyt taivaaseen 15. elokuuta kaikki halusivat esitellä tyylikkyyttään ja laboratoriossa oli aina paljon tekemistä, tavallista enemmän: monet naiset halusivat esitellä uutta mekkoaan. Elokuun 13. päivä oli omistettu naispuolisille työntekijöille, jotka saivat ommella vaatteensa.

Olin pyytänyt ziziä ostamaan tavaraa ollakseni yhtä ystävien kanssa. Hän suostui ja valitsin halvan beigen kankaan, jossa oli sininen solmukuvio. Nuori nainen työpajassa leikkasi sen minulle ja tilasi iäkkään työntekijän auttamaan minua ompelemaan sen.

Juhlapäivänä minulla oli uusi mekko kuten kaikilla muillakin.

Mukana oli myös muutamia tuttuja, jotka olivat tulleet Fantinasta. Yksi heistä oli nähnyt kuuluisan tiukan hameeni. Hän toi palan kangasta ja kysyi ziziltä: "Siskontytärsi täytyy tehdä minulle mekko, hän on niin hyvä!". Otin hänen mittansa. Minulla oli mielessä malli, jonka Signorina Assunta oli tehnyt asiakkaalle. Pyysin aikaa leikkaamiseen ja kokeilemiseen. "Okei, kangas on vähän painava, sopii syksyyn. Tulen noin 20.9."

Sillä välin Carmelina, tyttö työpajasta, kutsui kaikki ystävänsä häihinsä, joita juhlittiin yhtenä syyskuun iltana Matricen kirkossa. Zizìn luvalla menin seremoniaan. Vieraiden joukossa oli myös eräs domodossolalainen rouva, joka ilmoitti lähestyvistä lähdöstä: "Concettina, päiväsi on luettu Novarassa. Äitisi tulee pian hakemaan sinut."

Runsaan virvokkeen jälkeen palasin kotiin iloisena. Päivät kuluivat ja Tindarin juhla 8. syyskuuta koitti, sinä vuonna fiumaraa pitkin kierretty erittäin pitkä reitti ei tuntunut ollenkaan niin vaikealta ja äärettömältä kuin ensimmäisellä kerralla, tuntui kuin lentäisin. Palattuani Castrangiaan ilmoitin zizille, että jään muutamaksi päiväksi keksityllä tekosyillä, että laboratorio olisi suljettuna klo 12. Sinä aamuna sydämeni hakkasi. Poimimme viikunoita vietäväksi naapurille ja suuntasimme Novaraan. Puolivälissä näin äitini kaukaa laskeutuvan muulirataa pitkin. Juoksin hänen luokseen ja halasin häntä kaikella voimalla, joka minulla oli pienissä käsivarsissani. Zizì alkoi huutaa: "Miksi tulit yhtäkkiä? Luuletko, että voit viedä Concettinan mukaan?" "Kyllä - vastasi äiti - lähdemme kolmen päivän kuluttua". "Et voi, hänen täytyy valmistaa mekko Fantinasta tulleelle naiselle." Se oli toinen tekosyy pidätellä minua. Hän huusi koko ajan. Välittömästi kosketin taivasta sormella. Ainoa katumukseni olisi ollut, etten voinut enää vieraila Turin isoisän luona.

Illalla 14. päivä meillä oli päivällinen. Zizi avasi vain suunsa loukatakseen äitiäni: "Kuinka rohkeaa sinä otat hänet pois minulta, sinulla ei ole sydäntä, saat minut kärsimään liikaa, en pidä sinua enää sisarena." Näin Michelillon ensimmäistä kertaa kyöneleinä. Sen karkean ja kovan kuoren, kuten puun, alla oli ilmeisesti jäänyt vangittuna muutama pisara ihmiskuntaa. Toisaalta minusta oli tullut niin kylmä kuin marmori, enkä liikuttanut yhtään.

En nukkunut silmänräpäystäköön yöllä, tuhannet ajatukset jahtasivat toisiaan kaoottisesti mielessäni enkä malttanut odottaa aamun saapumista lähteäkseen. Äiti oli tilannut taksin herrasmieheltä, jonka lempinimi oli "cauzi i wolf" (susihousut). Aamunkoitteessa nousimme, viimeinen silaus pahvilaukkuun ja tervehdys sedille. Lähtiessään tätini tuli ulos huoneestaan kyöneleinä, hiukset löysänä, ja heittäytyi äitini jalkojen juureen rukoillen: "Nyt tapan itseni ja kuolema on omatuntosi loppuelämäsi ajan! Pyydän sinua polvillani - hän sanoi - Olen vain köyhä nainen, yksin ja väärä aviomiehen kohteleva kuin peto, kukaan ei rakasta minua. Siskoni, pyydän, ettet ota häntä pois minulta, armahda, sinulla ei ole oikeutta jättää minua rauhaan, hän kasvoi kanssamme kuin kukka ja nyt ei ole kiitollisuutta!"

Hänen hiuksensa sopusoinnussa ja kasvonsa mudasta tippuu, hän löi maata kiroillen koko maailmankaikkeutta. Äitini oli ymmärtänyt, että hänen siskostaan oli tullut vaarallinen ja menettää järkensä ja sekaisin. Hän ei kuitenkaan liikahtanut, hän ei antanut itseään sääliä, hän oli kuuro raivolleen, hän katsoi kaukaisuuteen ja odotti draamansa loppua. Kun tätini tajusi, että äitini oli päättäväinen, hän ryntäsi huoneeseensa kieltäen meiltä viimeiset hyvästit. Yhtäkkiä lähdimme, hän palasi kiroileen kadulle, kun kävelimme pois, näimme hänen kutistuvan, kunnes

häneestä tuli pieni musta pallo, joka sekoittui kivien kanssa. Ehkä olin ollut hänelle julma, kuten vain lapset osaavat olla, mutta muistan sen, kun kävelin pois hänen talostaan äitini käden suojaamana, kun näin hänen katoavan silmistäni kaikki kaunani yhtäkkiä. Muuttui kiintymykseksi ja tunsin myötätuntoa häntä kohtaan (sain myöhemmin, että Zizi suri minua kaduilla muutaman kuukauden ajan kuin olisin kuollut).

Piazza Bertolamilla taksin ovet avautuivat. Tervehdin ikkunasta kaikkia näkemiäni maan loppuun asti. Matkan aikana katselin särkyllä sydämessäni maisemaa ja kaupunkia hitaasti etääntyvän katseestani, olimme hiljaa pitkään kunnes näin meren. Tähän mennessä olin kaukana Novarasta, ehdottomasti! Vastakkaiset ajatukset taistelivat mielessäni, enkä voinut hallita niitä, sitten heräsin kun äitini silitti minua ja varoitti, että olimme perillä. Sitten rakastin kiivaasti sitä maata, jota olin vihannut niin kauan sen surullisen elämäni vuoksi. Vigliatoren asemalla oli suuri hämmennys, monet meidän kaltaiset olivat lähdössä pohjoiseen pahlilaukuineen ja muineen laukuineen.

Mereltä tuli ohut tuuli ja tunsin huulillani maistuvan suolaisuuden. Hyvä tunne, jonka tunsin ensimmäistä kertaa. Odotimme junaa puoli tuntia. Minulle se oli uutta ilmaa. Ihmiset lauloivat suosittua laulua "Professori, kerro kumpi oli ensin, kana vai muna." Kaikki olivat palaamassa lomalta mantereelta. Messinaan saavuttuani näin hämmästyneenä vaunujen nousevan lautalle. Oli syyskuun puoliväli, ja tuhansia pääskysiä kierteli sillä sinisellä taivaalla salmen yläpuolella. Lennolla he kirjasivat unelmaani: vihdoinkin palata asumaan perheeni luo. Yritin nähdä Jumalan tuon kirkkaan taustan keskellä ja vaikka en nähnyt häntä, kiitin häntä pienen sieluni pohjasta. Lukemattomien tuntien jälkeen nousimme Roomassa junalla takaisin Milanoon, useamman tunnin odotuksen jälkeen, jossa oli toinen junavaihto

Domodossolaan. Se oli unta. Siinä junassa äitini tervehti useita tuntemiaan ihmisiä. Kaikki kysyivät, mistä hän oli kotoisin ja kuka tyttö oli hänen kanssaan. He eivät tienneet, että hänellä oli toinen tytär.

Katselin maisemia: näin hämmästyneenä Maggiore-järven ja saaret, sitten vuoret. Kysyin kuinka kauan ennen saapumistaan, koska tiesin, että kaupunki oli vuorten ympäröimässä laaksossa. Saavuimme Domodossolaan myöhään aamulla. Taivas oli harmaa, kadut näyttivät myös maalatuilta tummina, ihmiset kävelivät määrätietoisin askelin katsoen maata, jopa heidän vaatteensa olivat tummat. Isä odotti meitä asemalla pikkuveljeni kanssa, jonka olin nähnyt Sisiliassa kaksi vuotta aiemmin. Suukkoja ja halauksia. Kotimatalla yritin löytää sen paikan, josta tulisi pian kaupunkini. Laskin talojen ikkunat, mutta niitä oli niin paljon, että menetin laskuni. Ikkunoita oli liikaa ja taloja vastakkain. Ne olivat niin korkealla, että silmäni katosivat taivaalle.

Tunsin huimausta. Päässäni nousi tuhansia kysymyksiä, jotka tulivat ja menivät innokkaasti. Matkan aikana en pystynyt sanomaan sanaakaan. Sitten kotona minulla oli toinen yllätys, kun näin siskoni, jotka muistin vain valokuvista. Toinen yllätys oli keittiö pesuallas, hana ja kaasuliesi (Novarassa ei ollut vettä talossa ja ruoanlaitto tehtiin puulla). Illalla comare Grazia tuli luoksemme tyttärensä Caterinan kanssa. Jopa naapurit halusivat tavata minut. Seuraavana iltana isä vei minut elokuvateatteriin. Yksi elämäni parhaista illasta, jonka muistan aina viimeiseen päivään asti. Lopulta olin isäni luona, ennen rakastin häntä niin kuin poissa olevaa isää, nyt ihailin häntä ja viimein ensimmäistä kertaa tunsin oloni suojatuksi kuin olisin hänen prinsessansa. Lyhyesti sanottuna minusta tuntui, että kävelin pilvien yläpuolella, olin laskeutunut universumin toiseen pisteeseen.

Yhdeksäs luku - Taivaan portti

Ennen lähtöään Sisiliasta äitini oli onnistunut löytämään minulle työpaikan turkista ja kahden päivän kuluttua hän lähti mukaan töihin. Lähdimme kotoa aikaisin aamulla: olin erittäin innoissani tästä uutisesta.

Sisäänkäynnillä minua tervehti neiti Tilde, joka hymyili leveästi ja otti minua kädestä, miellyttävä ja mukava nainen. Tilde sanoi minulle Milanon kielellä "Hei bela tusa (tyttö), tule, anna minun esitellä sinulle tytöt, jotka työskentelevät kanssani: Nella ja Teresina. Heillä on paljon kokemusta, he opettavat sinulle kuinka työskennellä. Jos on ongelmia - hän lisäsi - älä häpeä kysyä." Joten silmänräpäyksessä palasin uuteen työpaikkaani.

Tunsin itseni jo aikuiseksi ja merkkinä tästä muutoksesta bela tusan elämässä tuli ensimmäistä kertaa kuukautiset. Hän ei tiennyt paljon tästä aiheesta, mutta tarinoista, joita hän kuuli vanhemmilta ystäviltään Novarassa, hän ymmärsi, että tämä oli tapa muuttua nuoreksi naiseksi. Hän ymmärsi, ettei hän tarvinnut sitä merkkiä ollakseen nainen: hän oli jo kaiken oppimansa,

tuntemansa ja rakastamansa puolesta. Se ei ollut enää toukka ja oli käynyt läpi muodonmuutoksen perhoseksi. Se tuli kaukaa ja siirtyi muutamassa minuutissa maailmasta toiseen. Hän huomasi olevansa yksin ja oli siitä erittäin ylpeä.

Samaan aikaan aloin tottua uuteen työhön. Tuolloin turkiskauluksia käytettiin takkien kiinnittämiseen. Nahat kasteltiin sienellä ja naulattiin lopuksi puulaudalle vetämällä niitä joka puolelta. Se muistutti minua siitä, kun Sisilian laboratoriossa murskasin lyijyjä laittaakseni vaatteiden pohjaan. Jopa täällä oli muutama vasara sormissa. Jos aurinkoa oli vähän, ne jätettiin kuivumaan puutarhaan tien varteen, joten jouduin pitämään silmällä arvokkaita persialaisia karitsan-, ketun-, minkki- ja rotta-muskinnahoja. Hoidlessani niitä pidin autojen ja ihmisten ohimenesistä. Hengitin jopa autojen pakokaasuja ja yritin imeyttää itseäni kaupungin tuoksulla, joka oli niin uutta ja huumaavaa pikkutyölle, joka kasvoi puhtaassa ilmassa. Kaupunki ohitti katseeni ja menetin jopa ajantajuni. Isäni selitti minulle, että siellä päivä oli jaettu tunteihin, kun taas Castrangiassa asuessani tiesin vain auringon nousun ja laskun. Joskus kun hoidin nahkaa, eräs iäkäs nainen yläkerrasta tuli ja piti minulle seuraa. Hän puhui tiukasti piemontella, enkä ymmärtänyt mitään: "Che bela fiola, da ndua ti vegnat (mistä olet kotoisin)? Cuma ti se ciamat (mikä on nimesi)?". Mullan. "Ti mi capisat mia (etkö ymmärrä)?". Kun nahat olivat kuivuneet, Signorina Tilde leikkasi ne tilaaneiden ompelijoiden kaulusten muotoa.

Pikkuhiljaa opin laittamaan frisellinatäytteen, passafinon ympärille ja sitten vuoren. Taitojeni ansiosta aloin saada viikoittaista taskurahaa ja pian olin ajan tasalla eläkepisteistä. Tunsin itseni isommaksi. Laboratoriossa oli radio: kuuntelin mielelläni kappaleita. Tuohon aikaan jääkaapit eivät olleet yleisiä,

mutta nuorella naisella oli jäälaatikko, jonka hän täytti jääpaloilla, jonka toimitti mies, joka kulki kärryillä kaupungin kaduilla. Minulle sellaisen makean veden juominen oli uutuuus. Edullinen puuhella lämmitti taloa. Hänellä ei ollut puhelinta, mutta kun hänen täytyi soittaa asiakkaille, hän lähetti minut tätinsä luo, joka omisti rakennusyhtiön, jossa oli useita työntekijöitä. Näiden joukossa, sattumalta, näin ensimmäistä kertaa... Mutta tämä on toinen tarina, jonka kerron myöhemmin, jos minulla on aikaa ja halua.

Kotona söin hyvin, illalla lähdimme vierailemaan kaupungin keskustassa kivikattoineen ja kaupoissa, joissa on kauniit näyteikkunat. Lauantaisin menin äitini kanssa torille, joka sijaitsee suuren osan keskustasta, kun lähdin töistä puolen päivän aikoihin. Ostimme kankaan tehdäksemme minulle takin. Se oli neliöity. Avasin sen esittelyllä keskiyön messussa jouluna. Lyhyesti sanottuna onnellinen elämä.

Karnevaali tuli. Osallistuimme perheen kanssa lähellä ballia Galletti-teatterissa. Unelma oli nähdä naamiaiset pallot keskellä fosforoivien valojen leikkiä.

Seuraavana lauantaina kun nousin ylös, siellä oli jotain vialla. Itkin, koska äitini ei ollut antanut minulle San Pellegrinon magnesiumoksidia. Hänen serkkunsa saapui Martignysta. Hän lounasi kanssamme. Iltapäivällä tunsin oloni oudolta, näytti siltä, että onneni oli loppumassa. Isä seurasi serkkua junaan, sitten söimme illallisen.

Emme lähteneet kävelylle sinä iltana. Isä sanoi äidille: "Aion käydä ystävien luona baarissa." Klo 22 aikoihin hän palasi kotiin voihkien ja huohottaen kalpeat kasvot, kivettyneenä voimakkaasta rintakipusta. "Teresa, valmista minulle kamomillateetä". Kun isä haukkoi sängyllä, juoksin tädin kanssa soittamaan lääkärille 50 metrin päähän. Hän tuli heti, mutta sillä välin isäni oli lakannut asumasta. Myöhemmin saimme tietää,

että aortta oli puhjennut. Mitään ei olisi muutenkaan ollut tehtävissä, isä meni taivaan portin läpi ja lensi taivaaseen. Oli 17. helmikuuta 1951. Koko yön tuijotin isäni avutonta ruumista. Pääni pyöri, migreenin ja huimauksen sekoitus, joka melkein vei minut pois huoneesta, jossa kaikista esineistä tuli vihamielisiä, koska ne olivat todistamassa epäoikeudenmukaista kuolemaa. En koskaan lakannut ajattelemasta isääni ja sitä julmaa kohtaloa, joka oli odottanut minua Domodossolassa, kyyneleet eivät enää päässeet ulos silmistäni, koska ne olivat kuivuneet itkusta. Missä hän piileskeli se Jumala, jonka olin kuvitellut lähdössäni häikäisevässä valossa Messinan salmella? Miksi hän hylkäsi meidät? Miksi hän oli pettänyt minua niin paljon? Miksi nyt kun olin löytänyt isäni, hänet vietiin minulta ikuisesti? Mikä tämän tragedian pointti oli? Nyt kun Jumala täällä Domodossolassa vaikutti erilaiselta, etäiseltä, vaikeaselkoiselta, hän vaikutti synkältä, käsittämättömältä, käsittämättömältä, katkeralta, Jumalalta, jota en enää tiennyt, pitäisikö enää luottaa vai jättääkö häneen huomioimatta loput päivät. Yöt ja yöt olin hiljaa, valvoin silmäni jännittyneenä pimeässä, melkein toivoen, että päivän saapuessa kaikki palaisi entiseen malliin. Noina tuskallisina päivinä perheeni ollessa jyrkänteen reunalla ymmärsin, että taivas ei ole paikka pikkutyöille.

Eräänä niistä öistä, varhain aamulla romahdin ja kiusatun unen jälkeen vajosin suloiseen uneen: löysin itseni järveltä, sitten isäni ilmestyi minulle silmänsä ja kasvonsa upotettuina taivaalliseen valoon. Nyt hänen kasvonsa eivät enää kärsineet ja ne olivat jälleen kauniita. Hän hymyili minulle pehmeästi, otti käteni, halasi minua ja alkoi puhua minulle. "Lapseni - hän sanoi - se, mitä haluan kertoa sinulle nyt, on rakkauteni, kaikkea hyvää, mitä haluan sinusta. Olosuhteet ovat johtaneet siihen, ettemme tunne toisiamme. Olen todella pahoillani, etten nähnyt sinun

kasvavan..." .

Joskus ajattelen sitä unta ja viimeistä matkaani, ajattelen milloin Herra kutsuu minua, haluan kuvitella, että kun ylitän taivaan oven, isäni odottaa minua pukeutuneena kuin sinä yönä hän vei minut elokuva: hänen kanssaan meillä on paljon kerrottavaa toisillemme, meidän on jatkettava sitä keskustelua ikuisesti keskeytettynä tuona kylmänä helmikuun iltana. Se olisi mielestäni paras tapa aloittaa uusin matkaani.

Äiti jäi epätoivoon neljän lapsen ja ilman eläkettä, koska isä oli yksinkertainen suutarin. Kaikki maailman kylmä ja kaikki tuska oli laskeutunut meidän köyhän siirtolaisten perheelle.

Kaukana maastamme, kaukana elämästä, olimme aavikon tuulen puhaltamia hiekanjyviä.

Äitini oli menettänyt itsensä ja koko sielunsa. Hänestä oli tullut tyhjä kuori. Hänen ruumiinsa oli supistunut kuin puupala, hän laihtui ja hänen hämmentynyt katseensa kalpeilla ja ilmeettömillä kasvoilla pysyi kokonaisina minuuteina kohti kaukaista kohtaa, kohti Papan hautaa. Hänestä oli tullut kuin aave, jota unohtamisen mahdottomuus oli vallannut. Pystyin aistimaan hetken, kun hän putoaisi ja vaipuisi toivottomuuteen ilman ulospääsyä. Yritin ravistella häntä, puhuin hänen kanssaan yrittäen piristää häntä. Uskomatonta, että roolit olivat muuttuneet täysin päinvastaisiksi: tytär lohdutti äitiään kertomalla tarinoita valmistakseen häntä elämään ilman miestä ja auttaakseen häntä unohtamaan. Minä, vanhin tytär, en ollut vielä täyttänyt 15 vuotta.

Illallisen jälkeen palasin töihin turkistajalle kaapatakseni vielä muutaman liiran. Minä olin se, joka yritin pitää toivon liekin elossa. Mutta lopulta äitini, en tiedä, kuinka hän, ehkä epätoivon voimalla, itkujen ja toisten välillä, otti koko maailman harteilleen ja palasi hitaasti ompelijaksi ompelemalla hameita ja aamutakkeja. .

Luku kymmenen - Kaunis tusa

Samana vuonna toukokuussa pikkuveljeni sairastui tuhkarokkoon ja minäkin sain sen, en ollut saanut sitä lapsena. Kun olin sängyssä, kuulin äitini avaavan oven. Joku oli soittanut kelloa. Sitten kuulin zizìn ja Micherillon äänen. Olin huolissani: ennen he eivät olleet koskaan vieneet minua Domodossolaan tapaamaan vanhempiani, ja nyt he olivat saapuneet paikalle. He viipyivät noin viikon ja lähtivät sitten hieman pettyneinä, koska he toivoivat, että palaisin heidän kanssaan Sisiliaan. Marraskuussa saapui mustareunainen kirje. Äiti oli huolissaan ja avasi sen, hänen kätensä tärisi. Näin hänen itkevän: zizì ilmoitti isoisän Turin kuolemasta. He olivat löytäneet hänet kuolleena Bordonaron maaseudulta 8. marraskuuta. Hän oli 87-vuotias. Seuraavana vuonna koettiin vielä suurempi pettymys, kun sattumalta tutkimukset johtivat tukehtumiskuolemansyyn nenäliinalla kurkussa, joka löydettiin kaivauksessa. Rikoksen oli tehnyt nainen yhdessä veljensä kanssa, naapureina maassa,

varastaakseen 11 000 liiran eläkettä. Myöhemmin he istuivat hänen puolestaan 24 vuotta vankeutta ja 12 vuotta kilpailusta.

Olin edelleen surullinen. Pienellä rahalla 5 ihmistä ei selviäisi. Neiti Tilde suositteli väärennettyä lomautusta, jotta voisin ilmoittautua työvoimatoimistoon. Kävin usein tarkistamassa, oliko töitä, mutta toiveet olivat alhaiset. Huhtikuussa 1953 sain tietää, että he olivat palkanneet tyttöjä tehtaaseen. Heillä ei ollut tarvetta, heidän isilleen oli jo ammatti. Joten menin toimistoon protestoimaan: minun piti tehdä enemmän töitä kuin muiden. Toukokuussa astuin vihdoinkin tehtaaseen, jossa valmistettiin joustonauhoja, kenkänauhoja, teippejä, putkia sähköjohtoihin. Raskasta työtä viikkovuoroilla 6-13 ja 13-21. Väliajoin kävin myös turkissepillä pyöristämässä palkkaani ja helpottamaan äitiä.

Elokuu tuli. Loman ajaksi comare Grazia joutui matkustamaan Sisiliaan tapaamaan iäkästä äitiään. Päätin myös lähteä tyttäreni Caterinan kanssa. Lähdimme junalla Milanoon ja sitten Roomaan, jonne saavuimme yöllä. Jouduimme odottamaan muutaman tunnin junaa Sisiliaan.

Asemalla löysimme kyläläisiä, ja heidän joukossaan kääpiönäyttelijä Novarasta, Salvatore Furnari ja sotilas, jonka nimeä en muista. Kun Signora Grazia lepäsi penkillä, Caterina ja minut kutsuttiin kävelyille. He veivät meidät Piazza Esedralle

syömään mottarelloa. Se näytti alkavan elpyä.

Kun jo ennestään täynnä juna saapui, Signora Grazia kiirehti nousemaan kyytiin kahdella isolla laukulla. Juna ei ollut pysähtynyt kokonaan ja hän putosi raiteille. Catherine, minä ja koko joukko huusimme iankaikkista Isää, kun vedimme hänet ulos täynnä mustelmia, mutta ihmeellisesti elossa. Hän kieltäytyi viemästä sairaalaan. Tunnin kuluttua juna lähti. Ennen puoltapäivää saavuimme Terme Vigliatoren asemalle, josta menimme bussilla, joka johti Novaraan Sisiliaan, zizìn ja Micherillon vieraille.

He toivottivat meidät tervetulleiksi kunniavieraisiksi. Yön, me kaikki kolme isossa sängyssä, Caterina ja minä emme nukkuneet silmänräpäystäkkään. Signora Grazia oli täynnä kipua. Samana iltana tuli yllätys: jotkut nuoret miehet serenoivat meidät kitaralla ja viululla, mutta Micherillo-setä närkästyneenä pakotti heidät juoksemaan karkuun.

Caterinan äiti vietti suurimman osan ajasta sängyssä. Hän meni ulos vain kahdesti kymmenen päivän aikana tapaamaan iäkästä äitiään. Iltapäivällä menin tapaamaan koulutovereitani ja ystäviäni laboratorion. Eräänä päivänä näin myös luokkatoverin, joka tuli halaamaan minua. Hän piti polkupyörää kädestä ja pyysin häntä ottamaan minut kyytiin. Novarassa tuolloin tyttöä polkupyörällä ei ollut koskaan nähty. Heti kun Zizì sai tietää, hän moitti minua: "Sinusta on tullut pöllö, en koskaan kuvitellut tuollaisia."

Domodossolassa Signora Grazialla oli vaikeuksia toipua. Sen syksyn jälkeen niveltulehduskivut valtasivat. Hän uskalsi vasta, kun hän meni perheensä kanssa johonkin juhliin, jonne myös minut kutsuttiin.

Palasin tehtaaseen ja turkistöihin, mutta tarvitsin uusia kokemuksia. Eräänä päivänä vieraillessaan San Gervasion ja Protasion seurakunnassa Don Giuseppe Benetti lähestyi minua

kysyäkseen muutaman kysymyksen. Uskoin kaikki suruni hänelle. Hän rohkaisi minua ja sanoi minulle: "Sunnuntaina iltapäivällä tule puhumaan. Sieltä löydät Catholic Actionin johtajan, neiti Germanan, joka esittelee sinut tytöille ja antaa sinulle paljon hyviä neuvoja. Tunsin itseni heti helpoksi: pienellä ujudella aloin ystäväystyä. Pelkäsin, etten pysty puhumaan, mutta Jumalan avulla voitin ensimmäiset vaikeudet. Nautin seuran lehden lukemisesta perustaja Armida Barellia ihailien: hänen ansiosta elämäni oli parantunut. Kun tehtaan vuoro salli, menin aamumessuun kello 7, jossa tapasin Don Benetin, jota pidin henkisenä johtajanani. Sunnuntaina olin vapaaehtoisesti viettämässä tunnin kirkon edessä olevassa hyvässä lehdistötiskissä. Myöhemmin he kutsuivat minut ACLI:n johtokuntaan. Kaikkien näiden sitoumusten myötä tunsin itseni tärkeäksi ja täytetyksi.

Tehdaskaverit tuomitsivat minut kiihkoilevana, mutta en tuntenut oloani epämukavaksi, päinvastoin rukoilin heidän puolestaan ja soitin takaisin, kun ennen vuoron aloittamista he puhuivat vulgaaria pukuhuoneessa.

Luku 11 - Posliinikasvot

Eräänä sunnuntaina kesällä Azione Cattolica Germanan presidentti järjesti matkan vuorille. Jäljelläni olevalla pienellä rahalla pystyin maksamaan matkamaksun. Saavuimme bussilla Goglioon, sitten köysiradalla Alpe Deveroon ja sitten kävelen Crampioloon. Pohdiskelin kukkien peittämien vuorten kauneutta: rododendroneita, leinikkoja, villiorkideoita. Mustikoita herkkua. Kivikattoisia mökkejä ja puuikkunoita, joiden ikkunalaudoista roikkuu kirkkaan punaisia ja vaaleanpunaisia pelargonioita. Kysyin Germanalta, mihin tie päättyi. "Kun olemme väsyneitä, pysähdyimme syömään lounaspakettia". Klo 13 aikoihin pysähdyimme juomaan kirkasta vettä, joka laskeutuu kalliolta laaksoon. Syömisen, rukouksen ja laulun jälkeen kävelimme takaisin. Vapisin ilosta: en ollut koskaan viettänyt näin kaunista päivää. Kotona kerroin äidilleni kaiken ja näin hänen hymyilevän.

Sain silloin tällöin postia ystävältäni Novarasta Sisiliassa: hän pyysi minua etsimään hänelle töitä Domodossolalta, jotta voisimme tavata. Olin hyvin hämmentynyt, mutta onnellinen, että joku oli rakastunut minuun. Siellä oli myös poika Domodossolasta, mutta en pitänyt hänestä: aamulla hän joi palan grappaa ja hänen poskensa olivat aina punaiset.

Aamumeditaatiot osoittivat tien luostariin, mutta samalla pidin

lapsista ja ajatuksesta perheen perustamisesta. Uskoin itseni Jumalan tahdon varaan, ja vietin sunnuntai-iltapäivät oratoriossa suunnittelemassa ystäväni kanssa viikoittaisia katekismustehtäviä. Joinakin sunnuntaisin kävimme oratorioissa naapurikylissä. Bussimatka häiritsi minua, mutta rohkeus voitti muutaman pienen kivun.

1. toukokuuta 1954 ACLI ja oratorio järjestivät matkan: pyhiinvaellusmatkan Madonna di Oropan pyhäkköön aamulla ja arvoisan pastorin mielenosoituksen Biellassa iltapäivällä. Olin yksi ensimmäisistä, jotka ilmoittautuivat ystäväni ja hänen poikaystävänsä Pierinon kanssa. 2 bussia täynnä nuoria lähti. Heidän joukossaan oli ujo vaalea poika, jonka olin nähnyt jossain aiemmin. Se oli todella hän: sen rakennusyhtiön työntekijä, jossa soitin turkismiehen asiakkaille. Pierino esitteli hänet minulle: hän oli hänen serkkunsa. Päivän aikana hän ei koskaan jättänyt minua silmillään. Kun tulin kotiin, kerroin äidilleni. Seuraavana iltana näin hänet ensimmäisessä kerroksessa sijaitsevan huoneen parvekkeen alla. "Äiti, äiti, tule katsomaan: siellä on poika, jonka tapasin Biellassa". Ja hän hymyillen puoliksi: "On ilmeistä, että hän seurustelee sinua." Seuraavana iltana menessäni ulos naapurin kanssa löysin hänet edestäni. Ujoina hän kysyi, voisiko hän tulla kanssamme. Hieman epäröin, hyväksyin. Rikkoimme jään juttelemalla tästä ja siitä. Iltapäivävuoron jälkeen tehtaalla hän vei minut kotiin. Eräänä iltana otin hänet esittelemään hänet äidilleen, joka otti hänet erittäin hyvin vastaan. Vapaa-ajallaan hän osallistui oratorioon. Tuolloin pojat ja tytöt erotettiin toisistaan, vasta kokouksen lopussa he saattoivat tavata. Osallistuimme myös ACLI:n kokouksiin.

Vaikka äitini oli kotoisin Sisiliasta, jossa kaksi toisiaan rakastavaa poikaa eivät päässeet ulos yksin, hän luotti meihin ja

aloitimme rauhallisen matkan. Giuse kertoi minulle tavanneensa isäni: kerätäkseen rahaa, koska hän oli 4 lasta ja vain isä, joka työskenteli, lapsena hän hoiti kasarmin rahoittajille muutaman askeleen päässä talostaan asioita. Joskus hän vei heidän kenkänsä isälleni korjattavaksi. Kuuntelin ilolla.

Hän kertoi minulle jotain muuta: kun olin kulkemassa Rooman läpi 16. syyskuuta 1950 päästäkseni Domodossolaan, tapasimme virtuaalisesti. Giuse, kuten häntä edelleen kutsun, oli saapunut pyörällä pyhäksi vuodeksi. Seikkailunhaluinen matka: hän oli lähtenyt Domodossolasta yhdessä laakson papin kanssa, joka polki nopeasti vuoristosaappaat. Oli lähes mahdotonta seurata häntä. Hän pysähtyi vasta nähdessään kasvimaan saadakseen salaattia. Puolivälissä Giuse jäi yksin. Matkan varrella hän löysi kauppiaan, jolla oli vanha polkupyörä, joka oli täynnä roskaa myytävänä. He pitivät seuraa Roomaan asti.

Elokuu tuli. Tehdas suljettiin lomien vuoksi, ja päätin mennä tapaamaan siskoni Rosaa, joka oli Mergozzo-järven kukkuloilla toipumassa. Pyysin taloa johtaneita nunnia pysäyttämään minut muutamaksi päiväksi. Mainitsin juuri tästä ideasta Giuselle. Talossa oli muitakin tyttöjä lomalla. Heidän joukossaan nunnan kosmetologi veljentytär. Aamulla 15. päivänä, taivaaseenastumisen juhlanan, hän kutsui meidät messun jälkeen huoneeseensa harjoittelemaan. Hän täytti kasvomme erilaisilla voiteilla, ripsiväreillä ja huulipunailta: näytimme vahapatsailta. Lounaalla nunnatäti soitti veljentyttärelleen: ei ollut niin, että hän kohteli meitä näin.

Iltapäivällä katsellessani ikkunasta järveä näin Giusen ilmestyvän. En halunnut tulla nähdyksi tuolla posliinikasvolla. Nähdessään minut ovella hän ei melkein tunnistanut minua. Pyysin anteeksi ja selitin, että se oli ollut kokeilu ja muutkin tytöt olivat muuttuneet. Iltapäivällä kävelimme talon puutarhassa. Illalla

hän sanoi hyvästit minulle: "Nähdään pian, Domodossolassa, mutta puhtain ja raikkain kasvoilla kuten ennenkin".

Luku 12 - Violetit

Kahden viikon loman päätyttyä palasin tehtaalla töihin vuorossa klo 13-21. Pujotellessani puolat koneiden karoihin, ajattelin Giusea, mutta samalla en todella haluaa nähdä hänet. Kello 21 soi sireeni ja sydämeni alkoi hakkaa. Leimattuani salkun, kun tulin ulos portista, näin puolipimeässä polkupyörän. Se oli todella hän: hän tuli minua kohti, katsoi minua ujosti kasvoihin ja sanoi: "Pidän sinusta niin yksinkertaisesta". Hän sai minut istumaan polkupyörän piipulle ja ajoi minut kotiin. Vaihdoin yksinkertaisen hyvää yötä tervehdysten. Tätä tapahtui melkein joka päivä. Sunnuntaina iltapäivällä teimme pyörälenkkejä lähikylissä. Eräänä päivänä hän vei minut kotiinsa esittelemään minulle isäänsä ja äitiään, kaksi sisarusta ja veljeä. Pikkuhiljaa hän esitteli minut myös sedilleen ja serkkuilleen ystävänä.

Kun äitini näki meidät parvekkeelta, hän pakotti meidät menemään taloon. Vaikka hän rakasti sitä poikaa, olin hyvin epävarma. Joulukuun 8. päivänä, tahrattoman sikiämisen päivänä, minun nimipäivänäni, kello soi. Se oli kukkakauppias, joka ojensi minulle nipun punaisia neilikoita. "Äiti, Giuse lähetti minulle terveisiä!". Mikä pettymys kortin avaaminen: se ei ollut hän, vaan sattumalta tavannut 14-vuotias poika. Siinä luki

"rakastan sinua" allekirjoituksella. Ehkä hän luuli minun olevan hänen ikäänsä.

Jouluaattona Giuse ilmestyi suuren värillisen maljakon kanssa, joka oli täynnä suklaata, ja tervehdyskortin. Kiitin häntä ja menimme yhdessä keskiyön messuun. Kotiin palattuaan hän sanoi minulle: "Huomenna minun täytyy mennä perheen kanssa lounaalle sukulaisten luo. Nähdään taas Santo Stefanossa." Aamulla 26. päivänä sanoin äidilleni "en mene enää sen pojan kanssa ulos, annan hänelle maljakon takaisin, en halua sitoumuksia". Ja hän tiukasti katsoen: "Olet hullu, olisit voinut tehdä sen, jos en olisi jo syönyt suklaata".

Seuraavina päivinä Giuse tuli tavalliseen tapaan hakemaan minua töistä. Tieosuudella kävellen tai polkupyörän piipussa en juurikaan puhunut hänelle. Uudenvuodenpäivänä 1955 menin messuun. Hän oli myös siellä ja ajoi minut lopulta kotiin. Ovella hän sanoi minulle: "Voimmeko tietää, mitä sinulla on mielessäsi saada minut kärsimään näin?", ja häneltä valui kyynel. Se pisara vuodatti maljakon yli ja minä hymyilin hänelle. Hän antoi minulle suudelman ja sanoi: "Tänä iltapäivänä haen sinut mennäkseni vesperille Golgatalle. Vesperien jälkeen esitetään elokuva ACLI-klubilla." Hyväksyin ja hyvästelimme. Ilmoitin siitä kotona ja äitini sanoi iloisesti: "Et koskaan löytäisi sellaista hyvää poikaa enää".

Klo 14.00 lähdimme Golgatalle muulipolkua pitkin Via Crucis-kadun kappeleihin. Kerran pyhäkössä lauloimme vesperiä ja siunauksen jälkeen menimme klubille. En muista elokuvan nimeä, mutta se oli erittäin tylsää, joten ehdotin, että menemme takaisin kaupunkiin Catena-elokuvateatteriin, jossa saimme nauttia paremmasta elokuvasta nimeltä "Violette".

Huhtikuussa matkustimme Vigezzon laaksossa ja Centovallissa pikkujunalla, menimme hänen vanhempiansa kanssa Locarnoon

kukkakellukefestivaaleille. Tapasimme Giusen kummisetä, joka esitteli minut "tyttöystäväksi". Hän laitto kätensä taskuihinsa ja otti lompakosta 10 Sveitsin frangia, antoi ne Giuselle ja sanoi "Hyvä, milloin menet naimisiin?". Katsoimme toisiamme, emme olleet koskaan puhuneet siitä.

Seuraavina päivinä aloimme viljellä ajatusta avioliitosta. Puhuimme siitä myös kotona. Äiti iloitsi, mutta samaan aikaan taloudellisia mahdollisuuksia oli vähän. Pikkuhiljaa ostimme lakanat ja liinavaatteet. Meillä ei ollut erityisiä tarpeita. Menimme etsimään pientä ja vaatimatonta asuntoa. Löysimme hänet muinaiselta Motta-alueelta ja siksi päätimme hääpäivän: maanantai 19. syyskuuta. Menin äitini kanssa Panzarasan kangasliikkeeseen ostamaan hääpuvun pitsiä ja vein sen turkissuunnittelijalle Signora Tildelle, joka oli aina luvannut minulle tekevänsä sen rakkaudella.

Äitini joutui allekirjoittamaan avioliittokiellon kaupungintalolla, koska olin vielä alaikäinen. Jopa Giusen vanhemmat olivat onnellisia. Monsignor Pellanda kertoi seurakunnassa kauniita rohkaisun sanoja: "Pysykää aina vaatimattomina niin suurella uskolla kohdataksenne ilot ja surut, joita elämä on meille varannut. Annan sinun löytää punaisen juoksijan laivan varrelta".

Meidän piti valmistella sukulaisten ja ystävien lista toimittaaksemme hääpalvelukset tavalliseen tapaan. Hyvin vähän vieraita. Giusen äiti sanoi "kaksi per perhe". Mennessä saavutimme 35 henkilöä. Valitut todistajat: setä Carmelo di Giuse ja minulle Pierino, tapaamisemme luoja. Viikkoa ennen häitä Don Giuseppe Briaccan johtama miesten oratorio valmisteli meille juhlat. Mestari Furiga maalasi taululle kuvan tervehdyksistä ja loi pergamentin, jossa oli ystäväluettelo. Siellä oli myös pöytä, joka oli peitetty leivonnaisilla ja virvoitusjuomilla. Tällaisia juhlia ei ole koskaan ollut oratoriossa. Pyhän Gervasion ja Protasion

kollegiaalikirkkkoa kunnostettiin, ja jalkakäytävä oli täynnä rauniota ja kiviä, mutta jotkut halukkaat naiset tekivät kaikkensa puhdistaakseen sen Giuseppen ja Concettan kunniaksi.

Syyskuun 16. päivänä Zizì ja Micherillo saapuivat, muuttivat, koska Concettina oli menossa naimisiin ja hänen oli seurattava häntä alttarille hänen isänsä tilalle, joka ei enää ollut siellä.

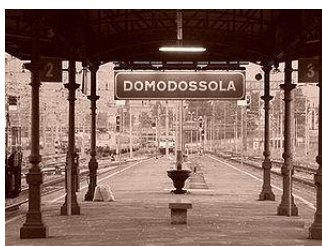
Sillä välin saapui pieniä lahjoja: kahvipannu, kahvimylly, pienet liköörilasit, lautaset ja ruokailuvälineet palveluksen saaneilta sukulaisilta ja ystäviltä, keittiövälinesarja Pierinolta ja hänen sedänsä. Women's Catholic Action antoi meille vuodekuvan Pyhän perheen, assistentti Don Benetin kanssa ihanan vihreän kukkamaljakon hopeakoristeilla.

Edellinen ilta oli pitkä. Ajattelin äitiä, jolla oli kolme lasta, jotka olivat vielä nuoria ja joilla oli vähän resursseja. "Sinulla on vähän uskoa, eikö oratoriokoulu opettanut sinulle, että elämässä on aina Providence?" sanoin itsekseni. Maanantaina 19. päivänä heräsin seitsemältä. Signora Tilde saapui pitsimekkoon. Hän puki minut ja sääteli Milanosta ostamani hunnun. Klo 9 taksi saapui viemään minut kirkkoon. Olin hämmentynyt, löysin meren ihmisiä katsomassa minua. Giuse oli jo alttarilla odottamassa minua appelsiinin kukkakimpun kanssa sisarensa Rosan seurassa, koska äiti Olimpia olisi ollut liian innoissaan esikoisensa naimisiinmenosta. Liityin hänen seuraansa Micherillo-sedän seurassa punaisella matolla.

Messu alkoi. Monsignor Pellanda oli myös innoissaan. Muistan rohkaisevan homilian, sormusten siunauksen, lupauksen elinikäisestä uskollisuudesta ja seremonian lopussa allekirjoitukset. Lähtiessäni Pierinon äiti, josta tuli samalla hetkellä myös tätini, asetti Azione Cattolican naisten rintamerkin rintaani.

Luku kolmetoista - Uusi elämä

Juhlan jälkeen kirkossa virvokkeita seurasi Grandazzi-baarissa via Castellazzossa. Yhden suudelman ja toisen välillä nautimme vieraille aperitiivin pizzan ja leivonnaisten kera. Tervehdys ja erityinen suudelma appivanhemmille Olimpialle ja Armandolle, jotka olivat menneet äidin kanssa hakemaan matkalaukkuja, sitten juoksemaan asemalle 12.15 junaan häämatkalleen.

Äiti itki katkerasti. Menimme sisään lokeroon. Aseman päällikkö ilmoitti lähdöstä vihellessään, kun taas Giuse ja minä kumartuimme ulos ikkunasta viimeistä jäähyväistä varten. Elämämme seikkailu alkoi.

Kerran Firenzessä kävelimme kohti hotellia, jonka turkismies Signora Tilde osoitti. Suurella sisäänkäynnillä meitä tervehti musiikkia, sitten hovimestari ohjasi meidät kolmannen kerroksen huoneeseen. Meille kaikki oli uutta, jopa parivuoteessa nukkuminen.

Ensimmäisenä päivänä vierailimme kaupungissa, toisena menimme Piazzale Michelangelolle, jossa voit ihaila koko Firenzeä. Otimme joitain valokuvia: Giusen kameralla filmirullalla pystyi ottamaan kahdeksan mustavalkokuvaa.

Kolmantena päivänä lähtö Roomaan. Hotelli oli vaatimattomampi, koska uhrauksiin varatun rahan piti riittää.

Pysähdyimme pariksi päiväksi vierailemaan neljässä basilikassa, jotka Giuse oli nähnyt pyhänä vuonna, ja Trevin suihkulähteellä. Palasimme myös Esedran suihkulähteelle, joka oli kuuluisa ilta vuonna 1953, jolloin Signora Grazia oli pudonnut junan alle.

Tuli aika lähteä Sisiliaan. Pitkän matkan jälkeen juna saapui Calabriaan ja lopulta Villa San Giovannista pääsimme näkemään Sisilian. Giuse nautti näistä hetkistä: juna lastattiin lautalle, Madonnina huipulla Messinan sataman sisäänkäynnillä.

Asemalla odotti meitä setä Carmelo, äidin veli vaimonsa Gaetanan ja tyttärien Rosettan ja Antoniettan kanssa.

He toivottivat meidät tervetulleiksi kuin kaksi prinssiä. Pysähdyimme kahdeksi päiväksi vierailemaan Messinassa: katedraalin kellossa, jonka olin nähnyt lapsena, Madonna di Montaltossa ja muilla erittäin kauniilla aukioilla.

Siinä talossa oli vain yksi vika: päivällisaikaan sedät ja serkut pukeutuivat ja pöytään istumisen sijaan he sanoivat: "Mennään kävelyille meren rantaan". Giuse ja minä erotuneena lähdimme nokkailemaan. Klo 23 aikoihin menimme kotiin ja tätini alkoi laittaa ruokaa. Eräänä iltana hän laittoi etanat kuorineen kastikkeeseen, mutta tärkeintä on kiintymys, ei tottumukset.

Kolmantena päivänä he seurasivat meitä junaan muutamalla kyöneleellä. Micherillo-setä oli Terme Vigliatoren asemalla taksinkuljettajan kanssa päästäkseen Novaraan. Zizi, zia Maricchia ja zia Peppina odottivat meitä kylässä. Näytti todella siltä, että Domodossolan ruhtinaat olivat saapumassa.

Seuraavana päivänä menimme Badiavecchiaan tapaamaan isoäitimme Concetta ja isän sediä, sisaria ja veljiä. Pienelle aukiolle isoäitini tupakkakaupan luona monet kylän asukkaat, jotka tunsivat minut lapsena, olivat kokoontuneet ja huutaneet ääneen muille: "Concettina on saapunut miehensä kanssa!"

Suukkoja, halauksia, punastuneita kasvoja. Minusta se näytti

unelmalta. Siitä oli kulunut tasan viisi vuotta, kun lähdin maasta.

Kaksi päivää myöhemmin saimme taksinkuljettajan "Cauzi i Lupu" viedä meidät Taorminaan. Keskipäivällä hän vei meidät ravintolaan, jossa meidät tarjoiltiin valkoisissa käsineissä. Giuse ja minä katsoimme toisiamme ja sanoimme: "Riittääkö rahat meille?". Vieraillemme Taorminassa ja sitten Castelmolassa sateen alla, palasimme iltaa kohti Novaraan väsyneinä mutta tyytyväisinä.

Seuraavana päivänä olikin jo aika palata Domodossolaan. Uuden elämän sitoumukset odottivat meitä.

Luku neljätoista - Ensimmäiset pesämme

Vaikka olin aloittanutkin matkan Domodossolaan jo 50- ja 53-luvuilla, niin kuin olisin lähtenyt ensimmäistä kertaa: olin menossa kohti uutta elämää kahdelle.

Noustuamme junaan lautalla nousimme terassille katsomaan sataman Madonninaa ja Sisiliaa hitaasti ajautumassa pois.

Palasimme kyöneleinä vaunuihin istuen puupenkeillä. Pankkoja ei silloin ollut.

Kun yö tuli, aloimme torkkua kaulamme riippuessamme. Joskus nousimme katsomaan ulos ikkunasta. Tärkeillä asemilla asemapäällikkö ilmoitti äänekkäästi kaupungin nimen. Napolissa jalkakäytävillä oli "guaglioni", jotka myivät pizzoja. Vieokkaasti he pyysivät ensin matkustajia antamaan heille rahat, sitten juna lähti jälleen ja heille jäi rahaa ja pizzaa.

Hitaasti lähestyimme Milanoa. Junassa Domodossolaan koin tunteen, jonka olin kokenut ensimmäistä kertaa viisi vuotta aiemmin: Maggiore-järvi, Ossola-vuoret, kivikatot. Tällä kertaa yhdessä mieheni Giusen kanssa. Puolenpäivän aikoihin saavuimme määränpähämme.

Giuse Armandon äiti ja isä odottivat meitä. Se oli juhla: jos he olisivat voineet, he olisivat saaneet kellot soimaan.

Nopea lounas äiti Olimpian kanssa ja sitten lepo uudessa pesässämme Motta-alueella. Seuraavana päivänä jatkoin töitäni tehtaalla ja Giuse palasi rakennustyömaalle.

Ajatukseni menivät äidille tuen puutteesta, mutta henkinen johtajani Don Benetti rohkaisi minua rukoilemaan ja vakuutti minulle, että monet ihmiset rakastavat häntä. Joskus Giuse ja minä menimme lounaalle hänen kotiinsa, ja hän nautti siitä. Sillä välin yksi sisaristani oli löytänyt työpaikan, joka antoi perheelle uutta tukea.

Vähän myöhemmin ilmoitimme äidille, äidille Olimpialle ja isälle Armandolle, että heistä tulee isovanhempia heinäkuussa.

Aloin tuntea raskauden epämukavuutta, mutta työvelvollisuus kutsui. Silloin työntekijöitä ei suojattu kuten nyt. Giuse onnistui löytämään paremman työpaikan kuin ulkona olevalla rakennustyömaalla: pieni tehdas, jossa oli puutavaraa, kuten tynnyrien tulpat, työkalut villavyyhtien purkamiseen ja jopa "paungit" (puiset kehрут). Viidennessä kuussa aloitimme kauppojen kiertueen etsimään vaunuja tulevalle vastasyntyneelle. Leveys oli aina suurempi kuin sisäänkäynnin ovi ja meidän oli päätettävä muuttaa kotiin.

Silloin ei ollut virastoja, kävimme kysymässä sieltä sun täältä. Providence antoi meille asunnon Via Scapaccinon talon toisesta kerroksesta, aivan turkispajan vierestä.

Järjestimme muuton lyhyessä ajassa. Emme olleet enää kaupungin keskustassa, mutta emme myöskään kaukana, lähempänä työpaikkaani.

Kuukausivuokra oli 8000 liiraa, paljon meidän niukkapalkkaamme nähden, mutta asunto oli viihtyisä ja valoisa. Pihalla voisi olla myös pari neliometriä maata, jossa kasvattaa aromaattisia yrtejä ja kukkia, intohimoni.

Avaimet saatuamme siivosimme huoneet ja pukimme ikkunat kauniilla verhoilla reunoilla ja pitsiverhoilla keittiössä. Muuton jälkeen elämä jatkui normaalisti. Vatsani tuli yhä selvemmäksi. Eräänä päivänä kollega kysyi minulta milloin olisin kotona äitiyslomalle ja neuvoi minua menemään gynekologille. Varasin siis ajan yksityisesti. Lääkäri melkein moitti minua liian pitkästä odotuksesta: "Et voi työskennellä kuudennen kuukauden jälkeen ja olet jo seitsemännessä kuukaudessa: otit riskin". Seuraavana päivänä toimitin asiakirjan toimistoon ja jopa virkailija sanoi, että olin naiivi.

Sillä välin valmistelin kylpytakkia neulomalla neulepuseroita, paitoja, kenkiä ja vaippoja vanhoista lakanoista, jotka äitini antoi minulle.

Kävimme myös ostamassa vaunuja, jotka olin valmistanut itselleni neutraaleilla väreillä brodeeratuilla lakanoilla, tietämättä oliko se poika vai tyttö. Lopulta 2. heinäkuuta illalla vedet hajosivat ja matkalaukku jo pakattuna lähdimme kävellen sairaalaan. Minut tutkinut gynekologi sanoi Giuselle, että hän voisi mennä kotiin. Synnytys oli juuri alkanut ja kesti noin 20 tuntia. Seuraavana päivänä hän palasi synnytykseen, kun olin vielä odottamassa synnytyssalissa.

Yhdessä vaiheessa syntyi poika ja hoitaja meni kertomaan vauvan isälle, joka melkein sairastui tunteesta. Tunnin kuluttua hän sai halata ensimmäistä lastamme, jota kutsuttiin isoisänsä mukaan Armandoksi. Muutaman tunnin kuluttua myös isovanhemmat, sedät ja serkut tiedotettiin. Se näytti olevan ensimmäinen vauva koko maailmassa.

Luku viidestoista - Kiitämme Jumalaa...

Muutama tunti synnytyksen jälkeen synnytysosaston sairaanhoitajat toivat tämän lihaa ja verta sisältävän olennon vuoteeseeni. He kiinnittivät sen rintaani. Muuta kuin räsynukke, jonka Zizì oli tehnyt minulle lapsena.

Sairaala-aika oli silloin yksi viikko. Ennen kotiinpaluuta ihmiset menivät sairaalan kirkkoon "puhdistumaan", papin siunaukseen.

Osastolla kaikki oli valmis lähtemään kotiin, mutta minua alkoi huimata. Kätilö mittasi lämpöni: 39. Nukkeni ja minun piti pysähtyä vielä kahdeksi päiväksi. Lopulta torstaina 12 melkein parantuneena lähdimme kotiin. Sunnuntaina 15. Armando vietiin uusissa vaunuissa kastealtaalle isänsä Giuseppen, ystävänsä Mariuccian kummiäitinsä ja kummisetä Basilion, oratorion ystävän, kanssa. Minulla ei ollut iloa osallistua tapahtumaan, koska vanhimmat neuvoivat taikauskaisesti pysymään kotona. Tyytyin valmistamaan vähän virvokkeita.

Elämä kolmikkona oli erilaista, mutta minulla meni aika hyvin. Minulla oli paljon maitoa, vauva kasvoi ja vein hänet joka viikko lapsuuskeskukseen tarkastukseen.

Kahden kuukauden päätyttyä valitettavasti palasin töihin tehtaalla. Silloin ei ollut päiväkoteja. Isoäidit olivat sopineet huolehtivansa hänestä viikon ajan.

Kun työskentelin kuuden vuorossa ennen töihin menoa, Giuse kääri sen ja vei sen määränpähänsä. Tiedostamatta tämä lapsi kärsi ja minä itkin hänen kanssaan.

Valitettavasti en voinut lopettaa työtäni. Hitaasti uskossa jatkoimme kolmikkoa: ensimmäiset ateriat, ensimmäiset askeleet olivat ihania asioita. Ensimmäisenä päiväkotipäivänä Giuse löysi vihdoon paremmin palkatun työn. Pari vuotta hän oli talonmies peruskoulussa, sitten hänet kutsuttiin kaupungintaloon sovittelijan

virkaan.

Siten luotiin ikkuna, jossa jätin työpaikkani tehtaalla ja omistauduin lapselle odottaessani hänelle pikkuveljen antamista. 17. elokuuta 1962 ilahduimme toisen lapsemme syntymästä. Luciano oli vaaleaihoinen ja hänellä oli vaaleat hiukset, Armandon vastakohta. Satu. Sunnuntaina 26. päivänä hänet kastettiin isänsä Giusen, serkkunsa Mariuccian ja kummisetä Giusen veljen Antonion kanssa. Taas minun piti jäädä kotiin. Äitiysloman jälkeen jätin työni omistautuakseni kahdelle kauniille lapselle.

1. lokakuuta 1962 Armando sininen esiliina ja laukku olkapäällään aloitti ensimmäisellä luokalla. Uskoimme sen muutaman kyöneleen kera opettaja Leopardille.

Samaan aikaan Domodossolan pormestari kutsui Giusen koolle ja ehdotti hänelle majoitusta Raatihuoneen toiseen kerrokseen, joka jäi tyhjäksi kunnan lähettilään jäädessä eläkkeelle. Muutamassa päivässä järjestimme muuton. Keskustassa meillä oli kaikki mukavuudet. Illalla sulkimme suuren oven, olimme kaupungin hallitsijat. Voisimme mukavasti seurata mielenosoituksia kaupunginjohtajan kansliaan parvekkeelta. Ikkunoistamme näimme osan torista, jolla on vuosisatoja vanhoja perinteitä.

Samaan aikaan Luciano otti ensimmäisiä askeleitaan: hänestä oli tullut kaupungin työntekijöiden maskotti.

Täydentääkseni Giusen palkkoja halusin keksiä työn. Aloin pukea ikkunoita, sänkyjä ja tyynyjä ystäväilleni. Sana levisi ja minusta tuli "telttojen rouva". Giuse oppi vapaa-ajallaan valmistelemaan verhotankojen kokoonpanoa ja luoja kiitos, että saimme nauttia mukavammasta elämästä.

1. lokakuuta 1968 Luciano aloitti myös koulun opettaja Luisa Cerrin johdolla.

Aika kului nopeasti. Kesällä lähdettiin lomailemaan ympäri Italiaa telttateltan kanssa. Joskus Sisiliaan asti kotikaupunkiini.

Heinäkuussa 1973 olimme telттаilemassa Val d'Aostassa ja minulla alkoi olla ensimmäisiä raskauden oireita. 16. helmikuuta 1974 pikkusisko Daniela saapui Armandon luo, joka oli melkein kahdeksantoista, ja Lucianon, joka oli 12-vuotias. Oli karnevaalien aika ja ihmiset, jotka katsoivat raatihuoneen oven vaaleanpunaista nauhaa, pitivät sitä vitsinä. Seurakunnan pappi neuvoi meitä viettämään kastetta pääsiäisyönä, kummiäiti ystävämme Gianna ja kummisetä hankitun Beniton setä.

Unohda taikausko, tällä kertaa minäkin osallistuin tapahtumaan huhtikuun 13. päivän yönä. Seuraavana päivänä oratoriossa oli sata vierasta nauttimassa virvokkeita.

Daniela on myös kasvanut ja olemme nyt vanhoja. Kolme lastamme ovat antaneet meille 7 lastenlasta: Stefano, Virginia, Greta, Lorenzo, Rebecca, Letizia ja Matteo.

Tarina on päättymässä. 19. syyskuuta 2015 Giuse ja minä vietimme 60 vuotta yhdessä.

Kiitämme Jumalaa, Neitsyt Mariaa ja kaikkia meitä rakastaneita.

Mazza Concetta Maglio, syntynyt Novara di Siciliaassa 18. huhtikuuta 1936.

Indeksi

1. Isän koti	7
2. Poissa tästä maailmasta	14
3. Leikkiä hiekalla	25
4. Öljy, hämähäkinseitit ja paha silmä	35
5. Pöllöt	41
6. Vossia anna anteeksi (Starlight)	47
7. Emily	54
8. Pääskysten lento	59
9. Ovi taivaaseen	65
10. Kaunis tusa	70
11. Posliinikasvot	74
12. Violetit	78
13. Uusi elämä	83
14. Ensimmäiset pesämme	86
15. Luojan kiitos...	89

